

IZVJEŠTAJ
MINISTARSTVA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
S IZVJEŠTAJEM
CENTRA ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE
ZA 2020. GODINU

Podgorica, april 2021. godine

SADRŽAJ:

REZIME.....	3
1. UVOD	6
2. NADLEŽNOSTI I ORGANIZACIJA RADA MINISTARSTVA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA.....	7
2.1. REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA VLADE ZA 2020. GODINU	8
2.2. REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA MINISTARSTVA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA ZA 2020. GODINU	10
2.3. ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA MINISTARSTVA...	11
2.4. REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE	13
2.5. REALIZOVANE AKTIVNOSTI	14
2.5.1. Unapređenje i zaštita ljudskih prava i sloboda.....	14
2.5.2. Unapređenje i zaštita prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica	20
2.5.3. Unapređenje odnosa i saradnja sa vjerskim zajednicama.....	22
2.5.4. Unapređenje rodne ravnopravnosti i politika jednakih šansi	26
2.5.5. Unapređenje i zaštita prava Roma/kinja i Egipćana/ki	30
2.5.6. Služba za opšte poslove.....	33
2.6. KABINET MINISTRA	33
2.7. MEĐURESORSKA SARADNJA.....	35
2.8. MEĐUNARODNA SARADNJA.....	36
- Izvještaj Odjeljenja za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova	36
2.9. REALIZACIJA BUDŽETA ZA 2020. GODINU	40
- Izvještaj Službe za finansijske poslove	40
2.10. Izvještaj o realizovanim aktivnostima Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore (CEKUM) u 2020. godini	42

REZIME

Izveštaj o radu Ministarstva za ljudska i manjinska prava za 2020. godinu pripremljen je u skladu sa članom 65 Zakona o državnoj upravi¹, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave², Programom rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu kao i drugim obavezujućim aktima i javnim politikama.

Izveštaj sadrži prikaz realizacije Programa i zaključaka Vlade Crne Gore iz 2020. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u skladu sa Programom rada Vlade za 2020. godinu imalo pet obaveza, od kojih četiri u tematskom (koje su realizovane) i jedna u normativnom dijelu (koja nije realizovana), tako da je od planiranih pet (5) obaveza, četiri (4) obaveze ispunjeno, što čini 80% realizacije i to:

Tematski dio:

- 1) Izveštaj o realizaciji Programa za sprovođenje Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, za 2019. godinu (tačka 31- realizovano);
- 2) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, za 2020. godinu, s Izveštajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019. godinu (tačka 32 - realizovano);
- 3) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, za 2020. godinu, s Izveštajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu (tačka 33 - realizovano);
- 4) Izveštaji Ministarstava iz oblasti političkog sistema, unutrašnje i vanjske politike, o radu i stanju u upravnim oblastima, za 2019. godinu (tačka 35 - realizovano);

Normativni dio:

- 1) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije - Ovim zakonom izvršiće se izmjene i dopune važećeg zakona u cilju daljeg usklađivanja sa propisima Evropske Unije koji uređuju ovu oblast. Ovo se, prije svega, odnosi na Direktivu 2006/54 o ravnopravnosti polova u zapošljavanju - (tačka 6 – nije realizovano);

Programom rada Ministarstva za ljudska i manjinska prava definisano je ukupno 105 obaveze i to: 104 u tematskom i 1 obavezu u normativnom dijelu, od kojih je, dakle, 5

---

¹ „Sl.list RCG“, broj 38/03 i „Sl.list CG“, br. 22/2008, 42/2011, 54/2016 i 13/2018.

² Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18 od 31.12.2018, 002/19 od 11.01.2019, 038/19 od 05.07.2019)

obaveza definisano Programom rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu. Brojčani pregled aktivnosti po pojedinim organizacionim jedinicama Ministarstva je:

1. Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda (28)
2. Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica (11)
3. Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama (9)
4. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti (14)
5. Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana (17)
6. Odeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova (7)
7. Kabinet ministra (4)
8. Služba za opšte poslove (2)
9. Služba za finansijske poslove (4)
10. Zajedničke aktivnosti (9).

Sve zajedničke aktivnosti (ukupno 9) iz Programa rada Ministarstva za ljudska i manjinska prava za 2020. godine su realizovane, a odnose se na: izradu Programa rada Ministarstva za 2020. godinu, izradu Izvještaja Ministarstva za ljudska i manjinska prava o radu i stanju u upravnim oblastima za 2019. godinu, međunarodnu saradnju, učešće u radu interesorskih timova i pretpristupnim pregovorima za ulazak u EU, organizaciju okruglih stolova i debata, davanje mišljenja, sugestija i predloga na nacрте i predloge zakona, programa i strategija na zahtjev drugih organa državne uprave, sprovođenje zaključaka Vlade Crne Gore i dostavljanje informacija u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama.

Programom rada Ministarstva za 2020. planirano je ukupno 105 obaveza od kojih je 63 realizovano što čini 60%, dok je 11 obaveza, odnosno 10,48% djelimično realizovano i 31 obaveza odnosno 29,52% nerealizovano zbog pandemije COVID-19 ili je odložena primjena.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je realizovalo i realizuje u kontinuitetu aktivnosti za ispunjavanje mjera iz PPCG, AP 19 i AP 23.

Tokom 2020. godine, do 31. 12. 2020. godine, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, Ministarstvu je podnijeto trideset i sedam (37) zahtjeva. Na sve zahtjeve su blagovremeno dostavljeni odgovori podnosiocima.

Službenici Ministarstva su pohađali redovne obuke organizovane od strane domaćih i međunarodnih institucija i organizacija, kao i one u okviru projekata podrške realizovanih za potrebe Ministarstva.

Na dan 04. 12. 2020. godine pomenute poslove obavljao je ministar i 29 službenika i namještenika.

Shodno Zakonu o nevladinim organizacijama³ i Zakonu o budžetu za 2020. godinu, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava tokom 2020. godine opredijelilo je ukupno 1.110.961,16 eura za finansiranje projekata/programa NVO i to za sledećih pet oblasti:

- 1) Zaštita od diskriminacije lica sa invaliditetom;
- 2) Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava – zaštita i unaprijeđenje prava LGBT osoba;
- 3) Rodna ravnopravnost;
- 4) Razvoj i unaprijeđenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
- 5) Zaštita i promovisanje ljudskih prava Roma i Egipćana.

Ovaj Izvještaj sadrži i brojne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu od strane Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.

Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore (u daljem tekstu: CEKUM) je tokom 2020. godine kroz svoje programe intezivno nastavio da njeguje multikulturalizam, promoviše i razvija kulturno stvaralaštvo manjinskih naroda na njihovom maternjem jeziku i na taj način ukazao na osobenosti kulturne tradicije.

CEKUM je realizovao brojne muzičke, likovne, filmske i književne programe ističući kao tradicionalne vrijednosti kulture manjinskih naroda i pokazao je da savremeno stvaralaštvo obiluje talentima kojima je CEKUM pružio priliku da se pokažu crnogorskoj, a i javnosti u okruženju. S obzirom da programi CEKUM-a promovišu suživot i multikulturalizam, može se reći da je CEKUM realizacijom svojim programa uspio da izgradi svijest o značaju naslijeđenog kulturnog blaga i njegove uloge u savremenim dešavanjima. S druge strane, realizujući svoje programe CEKUM uvijek i prije svega, nastoji da zaštiti ljudska prava svakog pojedinca, prevashodno pravo na kulturni identitet, na učešće u kulturnom životu, pravo na kulturno naslijeđe i druga.

---

³ ("Službeni list Crne Gore", br. 039/11 od 04.08.2011, 037/17 od 14.06.2017)

1. UVOD

Izvještaj o radu Ministarstva za ljudska i manjinska prava za 2020. godinu pripremljen je u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave⁴, Programom rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu kao i drugim obavezujućim aktima i javnim politikama.

Izvještaj sadrži prikaz realizacije Programa i zaključaka Vlade Crne Gore iz 2020. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo: unapređenje i zaštita ljudskih prava i sloboda; unapređenje i zaštita prava manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica; odnosa sa vjerskim zajednicama; rodne ravnopravnosti; unapređenje i zaštita prava Roma i Egipćana; evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova, kao i kao i administrativnog jačanja Ministarstva, koje se pored angažovanja kadra ogleda i u pripremi i usvajanju procedura za adekvatno funkcionisanje resora, odnosno ispunjavanje funkcija i mandata Ministarstva.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u skladu sa Programom rada Vlade za 2020. godinu ispunilo **četiri (4) obaveze**, iz Programa rada Ministarstva za ljudska i manjinska prava za 2020. godinu ispunjeno je **šezdesettri (63)** od 105 planiranih obaveza.

Od ukupno planiranih 105 obaveza Programom rada Ministarstva za 2020. godinu, 63 je realizovano što čini 60%, dok je 11 obaveza, odnosno 10,48% djelimično realizovano i 31 obaveza odnosno 29,52% nerealizovano.

Ovaj nivo realizacije aktivnosti ukazuje na posvećenost i dobru organizaciju rada na osnovu koje su postignuti mjerljivi rezultati u svim oblastima djelovanja odnosno sektorima Ministarstva, uprkos efektima pandemije COVID 19, koja je uticala sve na sve oblasti društvenog života.

---

⁴ Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18 od 31.12.2018, 002/19 od 11.01.2019, 038/19 od 05.07.2019)

2. NADLEŽNOSTI I ORGANIZACIJA RADA MINISTARSTVA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

Djelokrug rada Ministarstva za ljudska i manjinska prava utvrđen je članom 18 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave⁵.

Shodno tome, Ministarstvo vrši poslove uprave koji se odnose na: zaštitu ljudskih prava i sloboda, ako ta zaštita nije u nadležnosti drugih ministarstava; zaštitu od diskriminacije; praćenje ostvarivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u dijelu nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta; unapređivanje međusobnih odnosa pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; unapređenje međuetničke tolerancije u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje i održavanje nesmetanih kontakata pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa građanima i udruženjima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno - historijsko nasljeđe kao i vjerska ubjeđenja; odnose države sa vjerskim zajednicama u Crnoj Gori; rodnu ravnopravnost; unapređenje položaja Roma i Egipćana i njihovu integraciju u sve tokove društvenog života; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Strukturu Ministarstva za ljudska i manjinska prava, prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, shodno Zaključku Vlade Crne Gore sa sjednice od 17. septembra 2020. godine, čini devet organizacionih jedinica, od čega: tri direktorata, tri odjeljenja, kabinet i dvije službe.

Unutrašnje organizacione jedinice Ministarstva su:

1. Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda;
2. Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
3. Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama;
4. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti;
5. Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana;
6. Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova;
7. Kabinet ministra;
8. Služba za opšte poslove;
9. Služba za finansijske poslove.

U 2020. godini donijet je Kadrovski plan za tekuću godinu. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji⁶, predviđeno je da poslove iz djelokruga rada Ministarstva obavlja ukupno 46 izvršilaca.

---

⁵ Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18 od 31.12.2018, 002/19 od 11.01.2019, 038/19 od 05.07.2019)

⁶ Prečišćeni tekst Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji br. 01-040-806/20-8 od 21.09.2020. godine

Na dan 04. 12. 2020. godine pomenute poslove obavljao je ministar i 29 službenika i namještenika.

2.1. REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA VLADE ZA 2020. GODINU

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u skladu sa Programom rada Vlade za 2020. godinu imalo pet obaveza, od kojih četiri u tematskom (koje su realizovane-R⁷) i jedna u normativnom dijelu (koja nije realizovana-NR), tako da je od planiranih pet (5) obaveza, četiri (4) obaveze ispunjeno, što čini 80% realizacije i to:

Tematski dio - realizovan:

- 1) Izvještaj o realizaciji Programa za sprovođenje Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, za 2019. godinu (tačka 31 PRV – Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti - realizovano);
- 2) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019. godinu (tačka 32 - realizovano);
- 3) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu (tačka 33 - realizovano);
- 4) Izvještaji Ministarstava iz oblasti političkog sistema, unutrašnje i vanjske politike, o radu i stanju u upravnim oblastima, za 2019. godinu (tačka 35 - realizovano);

Normativni dio – nije realizovan:

- 1) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije - Ovim zakonom izvršiće se izmjene i dopune važećeg zakona u cilju daljeg usklađivanja sa propisima Evropske Unije koji uređuju ovu oblast. Ovo se, prije svega, odnosi na Direktivu 2006/54 o ravnopravnosti polova u zapošljavanju - (tačka 6 – nije realizovano);

⁷ R – realizovano; DR – djelimično realizovano; NR - nije realizovano

U nastavku je pregled realizacije obaveza po Programu rada Vlade Crne Gore:

Ukupno: 5 Realizovano: 4 Nerealizovano: 1 Procenat izvršenja: 80 %							
Tip	Sjednica		Kvartal	RB tačke sa sjednice	Naziv teme u Programu rada Vlade (PRV)	RB iz PRV za 2020. godinu	Ministarstvo/ Direktorat/ Odjeljenje
T ⁸	162	19. 03.2020.	1	/	Izveštaji Ministarstva iz oblasti političkog sistema, unutrašnje i vanjske politike, o radu i stanju u upravnim oblastima, za 2019. godinu;	tačka 35	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
T	162	19.03.2020.	1	/	Izveštaj o realizaciji Programa za sprovođenje Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, za 2019. godinu;	tačka 31	Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti
T	163	26. 03.2020.	1	10	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, za 2020. godinu, s Izveštajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu;	tačka 33	Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda
T	164	02. 04.2020.	1	12	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, za 2020. godinu, s Izveštajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019. godinu;	tačka 32	Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana
N ⁹	NEREALIZOVANO				Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije	tačka 6	Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda

⁸ T-Tematski dio;

⁹ N-Normativni dio

2.2. REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA MINISTARSTVA ZA Ljudska I MANJINSKA PRAVA ZA 2020. GODINU

Ministarstvo je u Programu rada rada Ministarstva za 2020. godinu imalo ukupno 105 obaveza, odnosno 1 obavezu u normativnom dijelu i 4 u tematskom dijelu i dodatno još 100 mjera-aktivnosti predviđenih Programom rada Ministarstva za ljudska i manjinska prava. U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu, Ministarstvo je pripremlilo:

- 1) Izvještaj o realizaciji Programa za sprovođenje Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, za 2019. godinu (tačka 31- realizovano);
- 2) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019. godinu (tačka 32 - realizovano);
- 3) Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu (tačka 33 - realizovano);
- 4) Izvještaji Ministarstava iz oblasti političkog sistema, unutrašnje i vanjske politike, o radu i stanju u upravnim oblastima, za 2019. godinu (tačka 35 - realizovano);

Programom rada Ministarstva za 2020. planirano je ukupno 105 obaveza od kojih je 63 realizovano što čini 60%, dok je 11 obaveza, odnosno 10,48% djelimično realizovano i 31 obaveza odnosno 29,52% nerealizovano zbog pandemije COVID-19 ili je odložena primjena.

STATUS MJERA

R.br.	Organizaciona jedinica	Br.	Normativni dio			Tematski dio		
			R	DR	NR	R	DR	NR
1.	Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda	28			1	11	5	11
2.	Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica	11				8	3	
3.	Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama	9				5		4
4.	Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti	14				10	3	1
5.	Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana	17				4		13
6.	Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova	7				6		1
7.	Kabinet ministra	4				4		
8.	Služba za opšte poslove	2				2		
9.	Služba za finansijske poslove	4				4		
10.	Zajedničke aktivnosti	9				9		
UKUPNO:		105			1	63	11	30
		100 %				60 %	10.48 %	
						NR: 31 ili 29.52%		

R – realizovano; DR – djelimično realizovano; NR - nije realizovano

2. 3. ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA MINISTARSTVA

Djelokrug rada Ministarstva za ljudska i manjinska prava utvrđen je članom 18 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave¹⁰.

Shodno tome, Ministarstvo vrši poslove uprave koji se odnose na: zaštitu ljudskih prava i sloboda, ako ta zaštita nije u nadležnosti drugih ministarstava; zaštitu od diskriminacije; praćenje ostvarivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u dijelu nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta; unapređivanje međusobnih odnosa pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; unapređenje međuetničke tolerancije u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje i održavanje nesmetanih kontakata pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa građanima i udruženjima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno - istorijsko nasljeđe kao i vjerska ubjeđenja; odnose države sa vjerskim zajednicama u Crnoj Gori; rodnu ravnopravnost; unapređenje položaja Roma i Egipćana i njihovu integraciju u sve tokove društvenog života; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Strukturu Ministarstva za ljudska i manjinska prava, prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, shodno Zaključku Vlade Crne Gore sa sjednice od 17. septembra 2020. godine, čini devet organizacionih jedinica, od čega: tri direktorata, tri odjeljenja, kabinet i dvije službe.

Unutrašnje organizacione jedinice Ministarstva su:

1. Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda;
2. Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
3. Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama;
4. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti;
5. Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana;
6. Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova;
7. Kabinet ministra;
8. Služba za opšte poslove;
9. Služba za finansijske poslove.

U realizaciji ciljeva postavljenih Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave i Programom rada Ministarstva, Ministarstvo se rukovodi sledećim zakonodavnim okvirom:

1. *Zakon o zabrani diskriminacije;*
2. *Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom;*

---

¹⁰ Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18 od 31.12.2018, 002/19 od 11.01.2019, 038/19 od 05.07.2019)

3. *Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola;*
4. *Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda;*
5. *Zakon o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola;*
6. *Zakon o manjinskim pravima i slobodama;*
7. *Zakon o rodnoj ravnopravnosti;*
8. *Zakon o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica;*

i strateškim dokumentima, sa pratećim akcionim planovima:

1. *Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021;*
2. *Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023;*
3. *Strategija manjinske politike 2019-2023;*
4. *Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021;*
5. *Strategija za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020.*

U 2020. godini donijet je Kadrovski plan za tekuću godinu. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji¹¹, predviđeno je da poslove iz djelokruga rada Ministarstva obavlja ukupno 46 izvršilaca.

Na dan 04. 12. 2020. godine pomenute poslove obavljao je ministar i 29 službenika i namještenika.

---

¹¹ Prečišćeni tekst Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji br. 01-040-806/20-8 od 21.09.2020. godine

2.4. REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE

R.br.	Broj i datum Zaključka Vlade:	Obaveza na koju se odnosi Zaključak:	Status:
1.	07-7868 od 16.01.2020.	Blagovremena realizacija aktivnosti iz IPA programa	Nije dospio
2.	07-329 od 06.02.2020.	Izmjena Odluke o obrazovanju dijela Mješovite komisije sa Islamskom zajednicom	Realizovan
3.	07-310 od 13.02.2020.	Koordinacija aktivnosti iz AP za implementaciju preporuka DRI	Realizovan
4.	07-534 od 20.02.2020.	Informacija o unapređenju sistema budžetiranja – imenovanje koordinatora	Realizovan
5.	07-1033 od 05.03.2020.	Ažuriranje informacija na internet stranicama	Realizovan
6.	07-2052 od 26.03.2020.	Usvajanje Izvještaja MLJMP za 2019. godinu	Realizovan
7.	07-2057 od 26.03.2020.	Izvještaj o sprovođenju PAPRR-a za 2019. godinu	Realizovan
8.	07-2144 od 02.04.2020.	Usvajanje Izvještaja o manjinama	Realizovan
9.	07-2145 od 02.04.2020.	Usvajanje AP za sprovođenje Strategije za unapređenje položaja LGBT sa Izvještajem	Realizovan
10.	07-2149 od 02.04.2020.	Unapređenje položaja RE kroz redovne aktivnosti	Realizovan
11.	07-2220 od 09.04.2020.	Usvajanje AP za sprovođenje Strategije za unapređenje položaja RE sa Izvještajem	Realizovan
12.	07-2607 od 07.05.2020.	Dostavljanje informacija u vezi Plana optimizacije javne uprave	Nije realizovan
13.	07-3116 od 25.06.2020.	Konsolidovani izvještaj o FMC za 2019. – samoprocjena unutrašnjih kontrola	Nije dospio
14.	07-3491 od 16.07.2020.	Izrada zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2021. godinu	Realizovan
15.	07-3714 od 23.07.2020.	Dodatne mjere zaštite zaposlenih u cilju sprečavanja širenja pandemije COVID - 19	Realizovan
16.	07-3782 od 06.08.2020.	Izmjene Pravilnika o sistematizaciji CEKUM-a	Realizovan
17.	07-3721 od 24.09.2020.	Odluka o etalonu grba, zastave i himne hrvatskog naroda u Crnoj Gori	Realizovan
18.	07-3722 od 24.09.2020.	Odluka o etalonu grba, zastave i himne romskog naroda u Crnoj Gori	Realizovan
19.	07-3723 od 24.09.2020.	Odluka o etalonu grba, zastave i himne albanskog naroda u Crnoj Gori	Realizovan
20.	07-4221 od 17.09.2020.	Izmjene Pravilnika o sistematizaciji MLJMP-a	Realizovan
21.	07-4398 od 01.10.2020.	Raspodjela sredstava NVO-ima i donošenje odluka o raspodjeli sredstava	Nije realizovan
22.	07-4530 od 08.10.2020.	Izmjene Odluke o utvrđivanju koeficijenata za zarade zaposlenih u CEKUM-u	Realizovan
23.	07-4531 od 08.10.2020.	Izmjene Pravilnika o sistematizaciji CEKUM-a	Realizovan
24.	07-4703 od 22.10.2020.	Imenovanje osoba za izradu Izvještaja za UPR	Nije realizovan

Imajući u vidu gore izloženu tabelu, zaključak je da od ukupno od ukupno 24 obaveze proizašle zaključcima Vlade, 19 je realizovano, 3 nerealizovano, a 2 obaveze nijesu dospjele, pa je uspješnost realizacije zaključaka Vlade izražena procentualno 83,36 (%).

2.5. REALIZOVANE AKTIVNOSTI

2.5.1. Unapređenje i zaštita ljudskih prava i sloboda

Pitanjima **unapređenja i zaštite ljudskih prava i sloboda** bavi se Direktor za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, čiji je izvještaj o planiranim (28 obaveza) i realizovanim obavezama za 2020. godinu prikazan u nastavku.

A. Normativni dio

1. **Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije u skladu sa Komentarima EK (NR)**

U cilju daljeg usklađivanja sa Direktivom 2006/54 o ravnopravnosti polova u zapošljavanju, radna grupa je pripremila Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zabrani diskriminacije. Nacrt Zakona je dobio pozitivno mišljenje svih resora i Sekretarijata za Zakonodavstvo, kao i prve komentare nadležnih tijela Evropske Komisije, koji su u procesu razmatranja.

B. Tematski dio

1. **Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, za 2020. godinu s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana u 2019. godini (R)**

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 23. marta 2020. godine usvojila **Izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023 za 2019. godinu, sa pratećim AP za 2020. godinu.**¹²

2. **Potpisati Memorandum o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBTI populacije na lokalnom nivou (NR)**

U toku 2020. godine nije bilo potpisivanja Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBTI populacije na lokalnom nivou.

---

¹²<file:///C:/Users/38269/Downloads/Izvj%C5%A1taj%20o%20realizaciji%20AP%20Strategije%20za%20unapredjenje%20kvaliteta%20zivota%20LGBTI%20osoba%20za%202019.pdf>

3. Informacija o realizaciji aktivnosti proisteklih iz potpisanih Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBTI populacije na lokalnom nivou (R)

Na osnovu analize upitnika koji su upućeni lokalnim samoupravama, koji se odnose na realizaciju aktivnosti i obaveza na unapređenju položaja i zaštite prava LGBTI osoba, a shodno ciljevima i obavezama koje proističu iz potpisanih Memoranduma, Ministarstvo je sačinilo Izveštaj o realizovanim aktivnostima na unapređenju i zaštiti ljudskih prava i sloboda LGBTI osoba na lokalnom nivou za 2020. godinu.

4. Analiza primjene antidiskriminacionog i krivičnog zakonodavstva (Zakona o zabrani diskriminacije i Krivičnog zakona) sa aspekta zaštite LGBTI (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je, posredstvom Savjeta Evrope i uz finansijsku i ekspertsku podršku kroz "Horizontal facility program for Western Balkans and Turkey", izradilo Priručnik za antidiskriminaciono pravo pod nazivom „Promocija različitosti i ravnopravnosti u Crnoj Gori“.¹³ Ovaj priručnik ukazuje na sve izazove sa kojima se suočavaju pravosudni organi i druge nadležne institucije u odnosu na procesuiranje slučajeva diskriminacije i nasilja, odnosno na izazove u implementaciji, prije svega, Krivičnog zakona i Zakona o zabrani diskriminacije. U narednom periodu planira se upoznavanje nadležnih organa i institucija kao i stručne javnosti sa rezultatima ove analize.

5. Uspostavljanje nacionalne fokal point mreže predstavnika lokalnih samouprava za promociju ljudskih prava LGBTI osoba (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je 12. marta 2020. godine, u saradnji sa NVO sektorom, organizovalo konsultativni sastanak Fokal point mreže lokalnih samouprava, koja je formirana u cilju sinhronizacije politika u oblasti zaštite i unapređenja ljudskih prava LGBTI osoba, koje se sprovode na nacionalnom nivou.

6. Promotivne i edukativne aktivnosti za predstavnike/ce političkih partija o poštovanju međunarodnih standarda ljudskih prava LGBTI osoba (NR)

Na inicijativu Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a u saradnji sa Jedinicom za borbu protiv govora mržnje i saradnju Savjeta Evrope, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je 5. marta 2020. godine održao 56. tematsku sjednicu na temu: „Jednakost pred zakonom i zabrana diskriminacije u cilju poštovanja različitosti“ o Predlogu zakona o životnom partnerstvu lica istog pola. Cilj ove sjednice bio je otvaranje debate o važnosti promovisanja antidiskriminacije i zaštite prava LGBTI osoba, kao i razmjena iskustva i naučenih lekcija.

7. Prevesti, publikovati i promovisati novo izdanje Džodžakarta principa (DR)

Novo izdanje Džodžakarta principa je prevedeno, te će biti distribuirano nadležnim institucijama koje se bave zaštitom i unapređenjem ljudskih prava LGBTI osoba.

---

¹³ file:///C:/Users/38269/Downloads/HF23-handbook-atidiscrimination-law_MNE.pdf.pdf

8. Edukovati starješine Vojske Crne Gore za senzibilisan pristup u radu sa LGBTI osobama (DR)

U saradnji sa nevladinim sektorom, ostvarena je saradnja sa Ministarstvom odbrane kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji u odnosu na ljudska prava LGBTI osoba. Ova saradnja, između ostalog, podrazumijeva organizovanje edukacija starješine Vojske Crne Gore u cilju podizanja nivoa znanja i informisanosti o ljudskim pravima LGBTI osoba, kao i o potrebi senzibilnog postupanja u radu sa njima.

9. Informisati pripadnike/ce Vojske Crne Gore o međunarodnim standardima ljudskih prava LGBTI osoba (NR) - Nakon realizacije edukacija starješina Vojske Crne Gore, kada se stvore epidemiološki uslovi za njihovo održavanje, izvršićemo procjenu njihovih potreba u oblasti podizanja nivoa znanja i informisanosti o ljudskim pravima LGBTI osoba, izradiće se informativni i edukativni materijali za pripadnike/ce Vojske Crne Gore u cilju njihovog senzibilisanja u radu sa LGBTI osobama.

10. Edukovati prosvjetne inspektore o normativnom okviru kojim se štite ljudska prava LGBTI osoba (NR)

Ova aktivnost je planirana u 2020. godini, kroz realizaciju "Nastavnog plana za edukaciju državnih službenika, nosioca pravosudnih funkcija i zaposlenih u drugim organima, organizacijama i institucijama koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije" – (Edukacije o antidiskriminacionom zakonodavstvu i praksi). Međutim, imajući u vidu situaciju izazvanu pandemijom COVID-19, zbog koje veći dio godine škole nisu radile a takođe su bila zabranjena okupljanja, nije bilo moguće realizovati datu aktivnost.

11. Osposobiti zaposlene u organima lokalne samouprave za senzibilan rad sa LGBTI osobama (NR) - Zbog situacije uzrokovane pandemijom COVID-19, nije bilo moguće realizovati ovu aktivnost, te je stoga odložena.

12. Informisati LGBTI zajednicu o njihovim pravima u vezi sa krivično-pravnom i prekršajno-pravnom zaštitom od nasilja i diskriminacije (R)

Nakon info sesije održane 23. decembra 2019. godine, na kojoj su pripadnici LGBTI zajednice imali priliku da se informišu o njihovim pravima u vezi sa prekršajno-pravnom i krivično-pravnom zaštitom od nasilja i diskriminacije, nastavljeno je sa radionicama za predstavnike LGBTI zajednice. Naime, u junu 2020. godine, u okviru projekta „Doprinos uspostavljanju i funkcionisanju ključnih servisa podrške za LGBT osobe“ koji finansira Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u Drop in centru NVO „Juventas“ održana je druga u nizu „Prajdaonica“ na kome su predstavnici LGBTI zajednice zajedno sa predstavnicama Ministarstva razgovarali o porukama Prajda u svijetu, ali i u Crnoj Gori.

13. Praćenje i izvještavanje o realizaciji mjera iz Akcionog plana za potrebe pregovora za Poglavlje 23 i Poglavlje 19 (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava implementira mjere iz Akcionih planova za Pregovaračko poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje i Pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava. Ministarstvo je, u predviđenim rokovima, ažuriralo podatke koji se unose na Portal za praćenje realizacije mjera, posebno za Poglavlje 23.

14. Plan promocije antidiskriminacionog zakonodavstva - medijska kampanja o zabrani diskriminacije i afirmaciji antidiskriminatornog ponašanja (NR)- Zbog situacije uzrokovane pandemijom COVID-19, nije bilo moguće realizovati ovu aktivnost, te je stoga odložena.

15. Realizacija "Nastavnog plana za edukaciju državnih službenika, nosioca pravosudnih funkcija i zaposlenih u drugim organima, organizacijama i institucijama koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije" – (Edukacije o antidiskriminacionom zakonodavstvu i praksi) (NR)

U 2020. godini planirano je da edukacijama bude obuhvaćeno nastavno i stručno osoblje u osnovnim i srednjim školama i predstavnici pedagoško – psihološke službe, te, zaposlene u oblasti obrazovanja i u upravi škole, kao i prosvjetni inspektori. Međutim, imajući u vidu situaciju izazvanu pandemijom COVID-19, zbog koje veći dio godine škole nisu radile a takođe su bila zabranjena okupljanja, nije bilo moguće realizovati datu aktivnost.

16. Aktivnosti na realizaciji Javnog konkursa za finansiranje projekata/programa za zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava - zaštitu i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba za 2020. godinu (R)

Shodno Zakonu o nevladinim organizacijama Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u 2020. godini raspisalo javni konkurs za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti zaštite i promovisanje ljudskih i manjinskih prava - zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba. Ukupna vrijednost sredstava opredijeljenih za navedeni konkurs je 130.000,00€. Na osnovu rang liste, Komisija je utvrdila da devet prvorangiranih projekata može biti odobreno za finansiranje, u skladu sa visinom sredstava koja su opredijeljena za ovu oblast.

17. Aktivnosti na realizaciji konkursa za finansiranje projekata/programa za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti (R)

U skladu sa obavezom iz Zakona o nevladinim organizacijama, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je dana 21.10.2020. godine donijelo Odluku o finansiranju projekata/programa u oblasti zaštite lica sa invaliditetom od diskriminacije, za 2020. godinu kojom je finansiralo 26 projekata/programa ukupne vrijednosti 496,609,00€.

18. Aktivnosti na praćenju implementacije projekata po Javnom konkursu za finansiranje projekata/programa za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za 2019. godinu (DR)

Komisija Ministarstva za ljudska i manjinska prava u oblasti zaštite lica sa invaliditetom je tokom 2020. godine pratila realizaciju projekata po Odluci br. 01-006-1/19-173 od

22.11.2019 godine. Primijećeno je da su skoro sve organizacije zbog mjera Covid pandemije tražile produženje projekata do zakonom dozvoljenog maksimuma (12 mjeseci), kao i da su se aktivnosti realizovale on-line.

19. Razvijanje saradnje sa lokalnim samoupravama u cilju promocije Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocije jednakosti za period 2017-2021. sa Akcionim planom za 2020. godinu i implementacija u praksi (NR)

Iako je organizovanje edukacija zbog posledica Covid pandemije u 2020. godini bila onemogućeno, u decembru 2020. godine usvojen Lokalni akcioni plan u oblasti invalidnosti opštine Herceg Novi 2021-2023.

20. Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godina, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020. godinu (NR)

Napomena: Ova aktivnost se očigledom greškom našla u programu rada MLJMP za 2020 godinu, jer nije moguće pripremiti izvještaj i usvojiti isti u prvom kvartalu 2020 za 2020 godinu. Navedena aktivnost je planirana za 2021. godinu i proces pripreme je u toku.

21. Istraživanje stavova opšte populacije u Crnoj Gori prema diskriminaciji marginalizovanih društvenih grupa (R)

Istraživanje javnog mnjenja o nivou diskriminacije lica sa invaliditetom i stepenu socijalne distance u odnosu na druge grupe ranjive grupe u Crnoj Gori je aktivnost koju realizuju nevladine organizacije uz finansijsku podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava kroz projekte pod nazivom:

- „Osnaživanjem i edukacijom u borbi protiv diskriminacije“ koje je realizovalo NVO Ekvivalent iz Podgorice, čiji je cilj istraživanja je ostvarivanje prava na rad i zapošljavanje lica sa invaliditetom u nerazvijenim opštinama sjevera Crne Gore;

- „Za jednakost OSI“, koji je realizovao Centar za građansko obrazovanje, a imao je za cilj istraživanje o stavovima građana prema licima sa invaliditetom, nivo a diskriminacije i socijalne distance.¹⁴

- „Identifikacija arhitekstonskih barijera u objektima javne uprave “ koji je realizovao NVO AD Hoc iz Ulcinja izvršeno je identifikacija arhitekstonskih barijera.u opštini Ulcinj.¹⁵

22. Organizovanje okruglih stolova i seminara za osobe sa invaliditetom i njihove porodice u lokalnim zajednicima uz učešće predstavnika NVO i građana na temu „Jednake mogućnosti za sve članove društva-uklanjenje arhitekstonskih,

---

¹⁴ <http://cgo-cce.org/2020/03/02/potrebno-sistematicnije-i-posvecenije-raditi-na-unaprijedenju-prava-osi/#.YAqVrunQhnI> ; http://media.cgo-cce.org/2020/03/CGO_Odnos-prema-osobama-s-invaliditetom-FF.pdf

¹⁵ <https://www.facebook.com/adhocnvo>

administrativnih i drugih barijera koje onemogućavaju ravnopravan položaj u društvu za OSI“ (NR)- Aktivnost nije realizovana, zbog posledica COVID pandemije.

23. Organizovanje događaja na kojem će se promovisati pristup razumnog prilagođavanja (NR)- Aktivnost nije realizovana, zbog posledica COVID pandemije.

24. Posjeta dnevnim centrima i saradnja sa udruženjima roditelja na kreiranju aktivnosti radi veće uključenosti i vidljivosti djece sa invaliditetom, sa fokusom na djecu sa intelektualnim smetnjama (DR)

U cilju podizanja nivoa svijesti javnosti o licima sa invaliditetom i njihovim pravima, a radi veće uključenosti i vidljivosti djece sa invaliditetom od najranijeg uzrasta, sa posebnim fokusom na djecu sa intelektualnim smetnjama kao najugroženijem dijelu dječje populacije, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava realizovalo je posjete u dva dnevna centra. Kako zbog pandemije nije bilo moguće realizovati posjete u ostala tri planirana centra istima je distribuiran didaktički materijal.

25. Organizovanje događaja povodom Međunarodnog dana ljudskih prava (DR)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je kroz projekat “Sloboda je u jednakosti” podržalo kampanju NVO „CAZAS“ koji je pripremio promotivni video materijal povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava.

26. Publikovanje materijala o seksualnom uznemiravanju i zlostavljanja djece kao i zloupotrebi djece putem interneta (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u skladu sa Konvencijom Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja i kroz saradnju i u skladu sa smjernicama Upravnog odbora za prava djeteta (CEDENF) Savjeta Evrope, pripremila za objavljivanje i distribuiralo online dvije brošure Savjeta Evrope koje su prilagođene djeci: „Dakle, to je seksualno zlostavljanje?“ i “Saznajte koja su vaša prava u digitalnom svijetu“.

27. Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope o zaštiti djece (NR) - Aktivnost nije realizovana, zbog posledica COVID pandemije.

AKTIVNOSTI REALIZOVANE VAN PROGRAMA RADA MINISTARSTVA ZA 2020.

1. Usvajanje Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola

Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola je 1. jula 2020. godine usvojen u Skupštini Crne Gore.¹⁶

¹⁶<file:///C:/Users/38269/Downloads/Zakon%20o%20zivotnom%20partnerstvu%20lica%20istog%20pola.pdf>

2.5.2. Unapređenje i zaštita prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica

Pitanjima **unapređenja i zaštite prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica** bavi se Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, čiji je izvještaj o planiranim (11 obaveza) i realizovanim obavezama za 2020. godinu prikazan u nastavku.

B. Tematski dio

1. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za 2019. godinu (R)

Vlada Crne Gore na sjednici od 26.marta 2020. godine, usvojila Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2019. godini (zaključak broj 07-2144 od 02. aprila 2020. godine).

2. Strategija manjinske politike 2019-2023 (DR)

Vlada Crne Gore je na 128. sjednici od 04.07.2019. godine, donijela Strategiju manjinske politike 2019-2023, sa pratećim Akcionim planom za 2019-2020 godinu, čijim će se sprovođenjem nastaviti očuvanje multikulturalnog bogatstva Crne Gore i dalje unaprijeđivati uslovi života manjina u Crnoj Gori.

Akcionni plan Strategije manjinska politike 2019 – 2020 godine je djelimično realizovan, uzimajući u obzir predložene mjere zbog pandemije Covid – 19.

3. Sastanci komisije za praćenje sprovođenja Strategije manjinske politike 2019-2023 (R) Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je organizovalo sastanke Komisije za praćenje sprovođenja Strategije manjinske politike 2019-2023.

4. Informacija o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima lokalne samouprave, privrednim društvima i javnim ustanovama čiji je osnivač Glavni grad, Prijestonica ili Opština (DR)

U saradnji sa Upravom za kadrove Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, utvrdilo je upitnik za sprovođenje istraživanja koji se posredstvom koordinatora iz organa lokalne samouprave, dostavlja svim službenicima u organima lokalne samouprave, privrednim društvima i javnim ustanovama čiji je osnivač glavni grad, prijestonica ili Opština, kako bi se anonimno izjasnili o nacionalnoj pripadnosti.

5. Praćenje i izvještavanje realizacije mjera iz Akcionog plana za potrebe pregovora za poglavlje 23 (manjinska prava) (R)

U skladu sa obavezama iz Pregovaračkog poglavlja 23 “Provosuđe i temeljna prava” prati se realizacija mjera predviđenih u Akcionom planu za ovo pregovaračko poglavlje, kao i periodično izvještava o stepenu njihove realizacije.

6. Saradnja sa savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica (R)

Tokom 2020. godine, predstavnici Ministarstva su prisustvovali na radnim sastancima Savjeta manjinskog naroda u Crnoj Gori. Na pomenutom sastanku učestvovali su starješina državnog organa i sekretar.

7. Upis studenata na univerzitete u Republici Albaniji (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u saradnji sa Ministarstvom prosvjete Vlade Crne Gore realizovalo aktivnosti na upisu studenata iz Crne Gore na Univerzitete u Republici Albaniji u skladu sa odredbama Sporazuma o saradnji između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije u oblasti obrazovanja.

8. Upis studenata na univerzitete u Republici Kosovo (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u saradnji sa Ministarstvom prosvjete Vlade Crne Gore realizovalo aktivnosti za upis studenata iz Crne Gore na Univerzitete u Republici Kosovo u skladu sa odredbama Sporazuma o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo u oblasti obrazovanja.

Tom prilikom obezbijedena je kvota za upis zainteresovanih kandidata na Univerzitetu u Republici Kosovo.

9. Organizacija tematskih okruglih stolova (DR)

Tokom februara mjeseca Održan okrugli sto na temu Zakona o nacionalnim simbolima. Okrugli sto na temu: „Senzibilisanje zaposlenih u javnoj upravi i pravosudnim organima o manjinskim pravima” nije održan zbog pandemije Covid-19. Okrugli sto na temu: „Senzibilisanje zaposlenih u javnoj upravi i pravosudnim organima o manjinskim pravima”, nije održan zbog pandemije Covid-19.

10. Prevod pravnih propisa na albanski romski jezik i engleski jezik (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u saradnji sa prevodilačkom službom, prevelo Peti Izvještaj o sprovođenju Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima predstavljen Komitetu ministara Savjeta Evrope u skladu sa članom 16 povelje, zasnovan je na političkoj i pravnoj situaciji koja je vladala u vrijeme posjete Komiteta eksperata Crnoj Gori u decembru 2019.godine. Komitet eksperata usvojio ga je 1. jula 2020. godine. Takođe je preveden i Izvještaj o zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

11. Štampanje pravnih propisa na crnogorski, albanski, romski i engleski jezik (R)

Povodom štampanja pravnih propisa na crnogorskom, albanskom, romskom i engleskom jeziku, štampani su materijali i dokumenata kao što su: Zakoni o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola, Strategija manjinske politike 2019-2023, Zakon o manjinskim pravima i slobodama.

2.5.3. Unapređenje odnosa i saradnja sa vjerskim zajednicama

Pitanjima **unapređenja odnosa i saradnje sa vjerskim zajednicama** bavi se Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama, čiji je izvještaj o planiranim (9 obaveza) i realizovanim obavezama za 2020. godinu prikazan u nastavku.

B. Tematski dio

1. Saradnja i finansijska podrška vjerskim zajednicama u Crnoj Gori (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava sprovodilo je politiku poštovanja ljudskih prava i sloboda, što se ujedno odnosi i na jedno od temeljnih ljudskih prava – slobodu vjeroispovijesti koja je garantovana Ustavom Crne Gore. Sloboda vjeroispovijesti se ostvaruje preko čitavog seta međunarodnih dokumenata, s obzirom da je Crna Gora od obnove svoje nezavisnosti uključena u članstvo najznačajnijih međunarodnih organizacija, kao što su Ujedinjene Nacije i Savjet Evrope. U skladu sa tim, pitanje vjerskih zajednica bilo je u kontinuitetu u fokusu Ministarstva i Direktorata za odnose sa vjerskim zajednicama.

U proteklom periodu predstavnici Ministarstva prisustvovali su i odazvali se pozivima vjerskih zajednica za obilježavanje značajnih datuma.

U cilju pružanja finansijske podrške i namjenske raspodjele materijalne pomoći vjerskim zajednicama u Crnoj Gori, a na osnovu internog akta – Kriterijum za dodjelu materijalne pomoći vjerskim zajednicama, ovaj Direktorat je prethodne godine dodijelio ukupno 197.855,23 eura i to:

R.br.	Vjerske zajednice	Iznos sredstava
1.	Islamska zajednica u Crnoj Gori	49.493,18€
2.	Srpska pravoslavna crkva (Mitropolija crnogorsko-primorska i Eparhija budimljansko-nikšićka)	38.095,86€
3.	Crnogorska pravoslavna crkva	57.586,19€
4.	Katolička crkva (Kotorska biskupija i Barska nadbiskupija)	25.000,00€
5.	Jevrejska zajednica Crne Gore	18.500,00€
6.	Eparhija Podgoričko-duklijanska Pravoslavne crkve Crne Gore	9.180,00€
	UKUPNO:	197.855,23€

2. Praćenje sprovođenja aktivnosti Mješovitih komisija za sprovođenje: Temelnog ugovora između Crne Gore i Svete Stolice; Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori; i Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori (R)

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, br. 08-2912/3 od 19. decembra 2013. godine, Ministarstvo je, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, formiralo Mješovitu komisiju za implementaciju Temelnog ugovora i Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori, kao i

Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori, te u skladu sa Odlukama o formiranju dijela tih komisija, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u obavezi je da obavlja administrativno-tehničke poslove za potrebe istih. U 2020. godini Direktorat je nastavio aktivnosti na sprovođenju potpisanog **Temeljnog ugovora između Crne Gore i Svete Stolice, Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori i Ugovora o uređenju odnosa od zajedničkog interesa između Vlade Crne Gore i Jevrejske zajednice u Crnoj Gori.**

3. Donošenje podzakonskih propisa za sprovođenje Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica (R)

Zakon o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica usklađen je sa Evropskim zakonodavstvom, kao i potvrđenim međunarodnim ugovorima UN i Savjeta Evrope i njime se uređuje pitanje registracije i evidencije vjerskih zajednica. Usvajanjem Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica 31. decembra 2019. godine u Skupštini Crne Gore, Ministarstvo se obavezalo da donese podzakonske propise za registraciju i evidenciju vjerskih zajednica. Shodno tome, Ministarstvo je pristupilo izradi Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra i Evidencije vjerskih zajednica i isti je objavljen 07.07.2020. godine u Službenom listu Crne Gore.

4. Vođenje Registracije i Evidencije vjerskih zajednica (R)

Usvajanjem Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica u Skupštini Crne Gore, Ministarstvo se obavezalo da vrši nadzor nad primjenom ovog Zakona. S obzirom da je Zakon stupio na snagu u januaru 2020. godine, stekli su se uslovi za donošenje podzakonskih propisa. Shodno tome, Ministarstvo je pristupilo izradi Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra i Evidencije vjerskih zajednica. Objavljivanjem ovog Pravilnika u Službenom listu Crne Gore u julu 2020. godine, započet je proces registracije i evidencije vjerskih zajednica. Kod Ministarstva za ljudska i manjinska prava, shodno Zakonu o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica od 31. decembra 2020. godine, evidentiralo se 16 (šesnaest) vjerskih zajednica, i to:

Nadbiskupski ordinarijat Bar, Crnogorska pravoslavna crkva, Jevrejska zajednica Crne Gore, Biskupski ordinarijat Kotor, Hrišćanska vjerska zajednica Jehovini svjedoci, Crkva Isusa Hrista Svetaca posljednjih dana u Crnoj Gori, Crkva hristovog Jevanđelja, Eparhija podgoričko-dukljanska Pravoslavne crkve Crne Gore, Hrišćanska adventistička crkva, Hrišćanski centar „Svetionik“, Jevanđeoska crkva „Riječ Božija“, Hrišćanska zajednica „Mozaik“, Biblijska Hrišćanska Zajednica, Zajednica Jevanđelja Isusa Hrista, Islamska zajednica u Crnoj Gori i Baha'í Vjera.

5. Organizovanje Predstavljanja knjige “Osnovni pojmovnik religijske kulture” na sjeveru Crne Gore (NR)

U cilju edukacije, informisanosti o različitim religijama na području Crne Gore, Ministarstvo je izdalo knjigu “Osnovni pojmovnik religijske kulture”, jer je smatralo potrebnim da se

pojasne religijski simboli, obredi, rituali i ključni teološki pojmovi, kako bi se na jednom mjestu pregledno i sintetički našle ključne ideje sa ciljem lakšeg i bržeg upoznavanja sa dominantnim religijskim pojmovima. U vezi sa tim a u cilju da se stanovništvo na sjeveru upozna sa navedenom knjigom i njenim sadržajem, Ministarstvo je smatralo neophodnim organizovati predstavljanje knjige na sjeveru Crne Gore. S obzirom na situaciju sa koronavirusom koja je zadesila cijeli Svjet, pa i Crnu Goru, planirana aktivnost promocije knjige „Osnovni pojmovnik religijske kulture“ nije realizovana.

6. Publikovanje rezultata istraživanja Ankete „Stavovi srednjoškolaca o nasilnom ekstremizmu i terorizmu“ (R)

U cilju procjene stavova srednjoškolaca o nasilnom ekstremizmu i terorizmu u Crnoj Gori, Ministarstvo, odnosno Direktor za odnose sa vjerskim zajednicama, u saradnji sa Nacionalnim operativnim timom za prevenciju i suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma (NOT), pripremio je Upitnik i sproveo istraživanje na temu “Stavovi srednjoškolaca o nasilnom ekstremizmu i terorizmu”. Svrha istraživanja je utvrđivanje stepena znanja o nasilnom ekstremizmu kod srednjoškolske populacije u Crnoj Gori.

Osnovni cilj sprovedenih aktivnosti je identifikovanje nivoa obrazovanja u pogledu poznavanja temeljnih principa na kojima počiva nasilni ekstremizam i terorizam, njegovih simbola i vrijednosti, kako bi se preventivno djelovalo na rano prepoznavanje destruktivnog ponašanja kod srednjoškolaca u Crnoj Gori. Drugi cilj ovog istraživanja jeste da se, na osnovu rezultata istraživanja, preduzmu dalji koraci o informisanju mladih na temu nasilnog ekstremizma i terorizma. Rezultati Ankete su objavljeni i publikovani 20. marta 2020. godine.

7. Organizovati javne radionice, konferencije, okrugle stolove, predavanja na temu religije (NR)

Ljudska prava su temeljna vrijednost demokratskih političkih zajednica, preduslov njihove demokratske konsolidacije, vladavine prava i konstituisanja pravne države. Ministarstvo ima važnu ulogu u promociji i zaštiti ljudskih prava i sloboda, ali i u kontinuiranom procesu evaluacije politika ljudskih prava u Crnoj Gori. Crna Gora je ostvarila značajan napredak sa aspekta pravnog normiranja i zaštite ljudskih prava i sloboda kroz inkorporiranje temeljnih vrijednosti međunarodno-pravnog poretka i standarda zaštite ljudskih prava.

Dostignuti nivo razvoja normativnog poretka i pravnih garancija ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori treba dalje osnaživati kroz doslednu i adekvatnu primjenu konkretnih zakonskih rješenja, polazeći od prihvaćenih preporuka relevantnih međunarodnih organizacija. Ovaj proces treba osnažiti njemu komplementarnim procesom razvoja kulture ljudskih prava, kao suštinskog za dublju transformaciju društva, čime se doprinosi oslobađanju od stereotipa i predrasuda koje predstavljaju prepreku poštovanja prava na slobodu misli i vjeroispovjesti u Crnoj Gori. S obzirom na situaciju sa koronavirusom koja je zadesila cijeli Svjet, pa i Crnu Goru, planirana aktivnost organizovanja javnih radionica, konferencija, okruglih stolova, predavanja na temu religije nije realizovana.

8. Organizovanje 3 konferencije (Okrugla stola/ekspertska skupa) za potrebe realizacije aktivnosti predviđene Akcionim planom za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma 2020-2024. za 2020. godinu (NR)

Vlada Crne Gore je na sjednici od 10. decembra 2015. godine, donijela Strategiju suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018. (u daljem tekstu CVE Strategija), s ciljem da na djelotvoran način odgovori problemima radikalizacije i nasilnog ekstremizma i doprinese globalnoj borbi protiv terorizma, bez obzira na njegovu formu i pojavni oblik. Kao sastavni dio CVE Strategije pripremljen je i usvojen Akcioni plan za implementaciju CVE Strategije za period 2016-2018. kojim su detaljno razrađeni strateški ciljevi kroz propisivanje konkretnih aktivnosti, nadležnih organa za njihovu realizaciju, rokova, zatim potrebnih budžetskih sredstava i indikatora rezultata.

Pripremljen je Predlog Strategije prevencije suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020–2024 godina, s Akcionim planom za 2020. godinu. Akcioni plan definiše tri (3) operativna cilja, odnosno 29 aktivnosti za realizaciju jednog strateškog cilja: Povećana otpornost društva, bolji odgovor institucija i snažnija međunarodna pozicija Crne Gore u borbi protiv radikalizma i nasilnog ekstremizma.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama, Akcionim planom za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma 2020–2024. za 2020. godinu, je zaduženo da realizuje 3 aktivnosti (organizacija ekspertskih skupova o međureligijskom i uopšte međuidentitetskom dijalogu i toleranciji za sjevernu, centralnu i južnu regiju Crne Gore) i na taj način doprinese radu Nacionalnog međuresorskog operativnog tima (NOT) i ostvarivanju ciljeva predviđenim ovim Akcionim planom. S obzirom na situaciju sa koronavirusom koja je zadesila cijeli Svjet, pa i Crnu Goru, planirana aktivnost organizovanja 3 konferencije (Okrugla stola/ekspertska skupa) za potrebe realizacije aktivnosti predviđene Akcionim planom za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma 2020-2024. za 2020. godinu nije realizovana.

9. Organizovanje konferencije: „Žene, religija i politika“ (NR)

Konferencija će se zasnivati na analizi uticaja religijskih tradicija na angažman žene u javnom i političkom životu. Organizovanje ovog događaja planira se regionalno, u saradnji sa Odeljenjem za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Ovom konferencijom želimo ukazati na potrebu jačeg uključivanja vjerskih institucija u smanjivanju rodne diskriminacije i postizanja rodne ravnopravnosti. S obzirom na situaciju sa koronavirusom koja je zadesila cijeli Svjet, pa i Crnu Goru, planirana aktivnost organizovanja konferencije „Žene, religija i politika“ nije realizovana.

2.5.4. Unapređenje rodne ravnopravnosti i politika jednakih šansi

Pitanjima **unapređenja rodne ravnopravnosti i sprovođenjem politike jednakih šansi** bavi se Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti, čiji je izvještaj o planiranim (14 obaveza) i realizovanim obavezama za 2020. godinu prikazan u nastavku.

B. Tematski dio

1. Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021 za 2019. godinu (R)

U martu 2020. godine, na sjednici Vlade, je usvojen redovni godišnji Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za 2019. godinu, koji je pripremljen od strane Ministarstva za ljudska i manjinska prava – Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti. Izvještaj je dostupan na linku:

[https://www.mmp.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rid=406621&rType=2&file=Izvjestaj za 2019 Program sprovođenja 2019-2020.pdf](https://www.mmp.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rid=406621&rType=2&file=Izvjestaj%20za%202019%20Program%20sprovođenja%202019-2020.pdf)

2. Sprovoditi edukacije za kadar u obrazovno-vaspitnim ustanovama na svim nivoima po pitanju nasilja u porodici i nasilja nad ženama, o jednakoj zastupljenosti žena i muškaraca u svim sferama društvenog života (DR)

Ovom mjerom je predviđeno održavanje dvije obuke za stručnjake koji rade u obrazovnom sistemu, što podrazumijeva i nastavnike i profesore građanskog obrazovanja i vaspitanja.

U junu 2020. godine za nastavnike/ce je organizovana radionica na temu: Poštovanje rodne ravnopravnosti kao instrumenta veće bezbjednosti u obrazovanju, za 20 učesnika/ca.

3. Edukacije za zaposlene u medijima na temu rodne ravnopravnosti (R)

U saradnji sa Vesmisterskom fondacijom za demokratiju u Crnoj Gori organizovana su dva vebinara u okviru inicijative „Diskriminisane žene-povratak sa margina“.

Rodna ravnopravnost u vrijeme globalne pandemije, uloga medija u izvještavanju o potrebama ranjivih grupa, posebno marginalizovanih žena, kao i novinarski kodeks bile su glavne teme dva vebinara koja je organizovala Vestminsterska fondacija za demokratiju u Crnoj Gori (WFD) u saradnji sa Odjeljenjem za poslove rodne ravnopravnosti 27. i 28. jula 2020. godine. Vebinari su okupili ukupno predstavnike/ce 16 medija, trenere i eksperte iz Instituta za medije Crne Gore i regiona.

4. Organizovati javne tribine, konferencije, predavanja o nasilju nad ženama kao i obuke raznih ciljnih grupa (R)

- Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti se kroz sve medije u Crnoj Gori, 28. marta 2020, apelom pridružilo Institutu za rodnu ravnopravnost EU u Viljnusu i Ekspertnom timu Savjeta Evrope - GREVIO, da se u vremenu bespoštedne borbe protiv pandemije virusa COVID 19, ne smije izgubiti iz vida da trenutna situacija može

dodatno pogoditi žene i djecu žrtve nasilja te se insistiralo na preduzimanju neophodnih mjera za sprječavanje eskalacije nasilja u porodici.

- Razvijeno je digitalno rješenje za hitne odgovore u slučajevima nasilja, tj. mobilnu aplikaciju "Budi sigurna" koja omogućava žrtvama nasilja da jednim klikom pošalju zahtjev SMS-om nacionalnim SOS linijama, ili drugim povjerljivim organizacijama/osobama na osnovu ličnog zahtjeva.¹⁷
- 26. – 27. novembra 2020. godine, organizovana je online regionalna konferencija pod nazivom „Pristup pravdi za žene žrtve nasilja na zapadnom Balkanu i Turskoj u vrijeme pandemije COVID-19“. ¹⁸
- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u saradnji sa Upravom za kadrove organizovalo je:
  - online dvodnevnu obuku za državne službenike/ce - kontakt osobe za rodnu ravnopravnost na nacionalnom i lokalnom nivou, na temu: Rodna ravnopravnost, u aprilu 2020. godine.
  - online jednodnevnu obuku za državne službenike/ce u novembru 2020. godine, na temu: Rodna ravnopravnost;
  - dvije online jednodnevne obuke na teme: „Osnovni principi rodne ravnopravnosti“ i „Rezolucija SCUN 1325 „Žene, mir i sigurnost“ za državne službenike/ce.

5. Organizovanje dva foruma za saradnju sa NVO(DR)

U julu je održan jedan sastanak sa NVO - u okviru redovnih aktivnosti koja se odnosi na konsultacije sa partnerskim nevladinim organizacijama, u saradnji sa Kancelarijom UNDP u Crnoj Gori, u uslovima pandemije organizovan je razgovor preko ZOOM platforme. Sastanku je prisustvovalo 13 predstavnica ženskih nevladinih organizacija.

6. Organizovanje okruglih stolova, obuka i podrška ekonomskom osnaživanju žena (DR)

Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti i Privredna komora Crne Gore organizovali su II Koordinacioni sastanak sjednice Koordinacionog odbora za žensko preduzetništvo, koja je održana online 02. decembra 2020. godine.

---

¹⁷ Kako bi država na što bolji način pomogla žrtvama nasilja u porodici, razvijen je Krizni akcioni plan djelovanja pružaoca specijalizovanih usluga za žrtve nasilja u skladu sa Istanbulsom konvencijom kroz Regionalni program UN Women „Primjena zakona mijenjanje stavova“ (čiji je cilj zaustavljanje rodne diskriminacije i nasilja nad ženama, uz kontribuciju EU, u iznosu od 5 miliona eura, a koji sprovodi Agencija UN za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UNWomen) u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti je partner u sprovođenju ovog projekta) Pored ovoga date su Preporuke za primjenu Protokola o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u porodici.

¹⁸ Regionalna konferencija je imala za cilj da adresira nalaze istraživanja integralne regionalne studije „Da li je pravda iznevjerila žene preživjele nasilja?-Akciono orijentisane preporuke za efikasniju prevenciju, zaštitu i procesuiranje na Zapadnom Balkanu i Turskoj“ (2020), te da unaprijedi pristup zaštiti i pravdi za žene i podijeli preporuke i alate za poboljšanje odgovora pravosudnog sektora u slučajevima nasilja nad ženama na Zapadnom Balkanu i Turskoj. Uz učešće visokih predstavnika/ca Evropske unije i UN Women, Regionalna konferencija je okupila oko 100 predstavnika/ca institucija u sistemu zaštite iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Sjeverne Makedonije, Srbije i Turske.

7. Kampanja u sklopu obilježavanja „16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama“

U sklopu obilježavanja „16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama“, realizovane su sledeće aktivnosti:

- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, realizovalo je 3 spota o rodno zasnovanom nasilju, koji su predstavljeni tokom kampanje 16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama i emitovani u programima medijskih kuća sa teritorije Crne Gore.
- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pripremiло je elektronsku platformu, u saradnji sa Kancelarijom UNDP-a i pod pokroviteljstvom Vlade Austrije – Rodna mapa - elektronska platforma sa rodno zasnovanom statistikom; na početnoj stranici Rodne mape možemo se upoznati i informisati o demografskoj strukturi Crne Gore. Link za rodnu mapu: <https://www.rodnamapa.me/>
- „Žene i muškarci u Crnoj Gori “ - Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i MONSTAT objavljuju publikaciju „ Žene i muškarci u Crnoj Gori“ jednom u dvije godine. Najnovija publikacija objavljena je 3. decembra 2020. godine i daje pregled situacije iz 2019. godine - link za preuzimanje prezentacije:

https://www.monstat.org/cg/publikacije_page.php?id=212&pageid=142 .

Status: Realizovano

8. Obilježavanje međunarodnih dana (R)

Veza sa tačkom 7.

9. Održavanje sastanaka Nacionalnog savjeta za rodnu ravnopravnost (NR)

Tokom 2020. godine, nije održana nijedna sjednica iz razloga što nije moguće bilo postignuti kvorum za održavanje sjednice zbog COVID-19 pandemije.

10. Održavanje redovnih sastanaka Komisije za praćenje Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (R)

Komisija za praćenje sprovođenja Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021 (PAPRR) održana je marta 2020. godine, u cilju razmatranja Predloga izvještaja o sprovođenju PAPRR-a za 2019. godinu i tekućih pitanja.

Komisija za praćenje sprovođenja Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021 je učestvovala u izradi Evaluacije PAPRR-a, pa je tim povodom održan drugi sastanak Komisije za praćenje PAPRR-a, juna 2020. godine.

11. Podrška opštinama – obuke - nastaviti saradnju i podršku opštinama u cilju efikasnije primjene politika rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou (R)

- Trodnevna obuka o monitoringu, evaluaciji i izvještavanju realizovana je septembra 2020. godine, putem ZOOM aplikaciji, u saradnji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Misije OSCE-a u Crnoj Gori. Obuka je namijenjena lokalnim koordinatorima/kama za rodnu

ravnopravnost, iz opština širom crne Gore, na temu: "Vještine praćenja, evaluacije i izvještaja o realizaciji lokalnih akcionih planova za postizanje rodne ravnopravnosti. Broj učenika/ca: 20.

- Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti u saradnji sa Vestminsterskom fondacijom za demokratiju u Crnoj Gori realizovalo je partnerski projekat: "Diskriminisane žene - povratak sa margina" u opštinama Bijelo Polje i Ulcinj.¹⁹

12. Odbrana nacionalnog Izvještaja Crne Gore o primjeni Pekinške deklaracije i Platforme za akciju i Agende za održivi razvoj 2030 (AGENDA 2030) u Njujorku. (R)

Crna Gora je izradila, po prvi put, Izvještaj o primjeni Pekinške deklaracije i Platforme za akciju i Agende za održivi razvoj 2030 (AGENDA 2030), u 2019. godini.

Izvještaj je dio Globalnog izvještaja, i nacionalni izvještaji neće se razmatrati pojedinačno zbog COVID-19 pandemije.

13. Promovisanje Indeksa rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (R)

Indeks rodne ravnopravnosti prvi put je izračunat za Crnu Goru. Vrijednosti Indeksa i nalazi izvještaja predstavljeni krajem januara 2020. godine.²⁰

14. Evaluacija Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021 (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa Misijom OSCE-a u Crnoj Gori je sprovelo eksternu evaluaciju PAPRR-a. Link za evaluaciju:

<https://mmp.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rid=415714&rType=2&file=EVALUACIJA PLANA AKTIVNOSTI ZA POSTIZANJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U CG Final.pdf>

- dokument na crnogorskom jeziku.

Evaluacija je prevedena i na engleski jezik.

AKTIVNOSTI REALIZOVANE VAN PROGRAMA RADA MINISTARSTVA ZA 2020.

1. Izrada četvrtog po redu strateškog dokumenta za rodnu ravnopravnost - Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost

U drugom kvartalu 2020. godine, Ministarstvo za ljudska manjinska prava (MLJMP) u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori preduzelo je niz aktivnosti oko izrade Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost (NSRR) 2021-2025, sa Akcionim planom 2021-2022, i formirana je Radna grupa za izradu Nacionalne strategije.

---

¹⁹ U novembru 2020. godine organizovanje online događaj za predstavljanje Analize o marginalizovanim ženama iz dvije crnogorske opštine i Analiza integrisanja rodni aspekata u lokalne akcione planove (finalizovana u okviru istog projekta) daje konkretne zaključke i preporuke za uvođenje rodne perspektive na lokalnom nivou (uključujući potrebe marginalizovanih žena).

²⁰ Više o događaju možete vidjeti na linku: <https://mmp.gov.me/organizacija/odjeljenje-za-poslove-rodne-ravnopravnosti/220061/Izracunat-prvi-Indeks-rodne-ravnopravnosti-za-Crnu-Goru-Da-bi-postigla-rodnu-ravnopravnost-Crna-Gora-treba-da-iskorijeni-diskrim.html>

2. Kontinuiranja saradnja sa nevladinim organizacijama kroz praćenje realizacije i monitoring projekata podržanih od strane Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u oblasti rodne ravnopravnosti u 2019. godini.

Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti rodne ravnopravnosti u 2019. godini opredijelila je sredstva u ukupnom iznosu od 290.000,00 € za 24 projekta. S tim u vezi, tokom 2020, praćene su aktivnosti iz odobrenih projekata, kroz direktno učešće na pojedinim događajima, učešće u intervjuima, ili kroz razmatranje dostavljenih izvještaja o realizaciji projekta..

2.5.5. Unapređenje i zaštita prava Roma/kinja i Egipćana/ki

Pitanjima **unapređenja i zaštite prava Roma/kinja i Egipćana/ki** bavi se Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma/kinja i Egipćana/ki, čiji je izvještaj o planiranim (17 obaveza) i realizovanim obavezama za 2020. godinu prikazan u nastavku.

B. Tematski dio

1. Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. za 2019. godinu (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u saradnji sa nadležnim institucijama koje su Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016. zadužene za realizaciju aktivnosti predviđenih Strategijom i pratećim jednogodišnjim akcionim planovima, pripremlilo je Predlog Izvještaja o sprovođenju Strategije za 2019. godinu i uputilo ga Vladi na usvajanje. S tim u vezi, na sjednici Vlade Crne Gore održanoj od 02. aprila 2019. godine usvojen je Izveštaj o sprovođenju Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. za 2019. godinu.

2. Akcioni plan za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. za 2020. godinu (R)

Na sjednici Vlade Crne Gore održanoj od 02. aprila 2020. godine usvojen je Izveštaj o sprovođenju Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. za 2019. godinu i donešen Akcioni plan za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. za 2020. godinu. Akcionim planom su definisane konkretne aktivnosti, nosioci, potrebna finansijska sredstva i indikatori učinka za operativne ciljeve, odnosno za mjerenje napretka u svim oblastima društvenog života definisanih Strategijom.

3. Kampanja "Svi u školu" Kampanja za upis u vrtić, osnovnu, srednju školu i visokoškolske ustanove (NR)

4. Realizovanje zimskih i ljetnjih kampova za najbolje učenike-ce romske i egipćanske populacije VII, VIII I IX razreda. (R)

U periodu od 20-27. januara 2020. godine, u cilju motivacije za nastavak školovanja, kao i što brže integracije pripadnika/pripadnica romske i egipćanske populacije u sve tokove društvenog života u crnogorsko društvo, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je finansiralo i organizovalo zimovanje na Ivanovim koritima u JU „Lovćen-Bečići“, za 23 najboljih učenika/učenica, VII, VIII i IX razreda, romske i egipćanske populacije iz Podgorice, Nikšića, Herceg Novog i Tivta. Pored niza rekreativnih aktivnosti u kojima su djeca imala prilike da uživaju, djeca su svakodnevno pohađala i neformalne časove romskog jezika, u cilju očuvanja maternjeg jezika i kulture svoje populacije. Pored toga, održane su i radionice o Ugovorenim brakovima i značaju obrazovanja za romsku i egipćansku zajednicu i njihovu integraciju u crnogorsko društvo.

Ukupan broj učenika/ca koja su bila uključena na zimovanje iznosio je 23 (12 ž, 11 m). Uz dva službenika iz Ministarstva za ljudska i manjinska prava učestvovala su i dva vaspitača iz romske populacije.

5. Uplata troškova učešća na polumaturskim i maturskim ekskurzijama za učenike-ce romske i egipćanske populacije (NR)

6. Preventivni zdravstveni pregledi pripadnika romske i egipćanske populacije (R)

U cilju promovisanja značaja očuvanja zdravlja, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u saradnji sa Ministarstvo zdravlja, odnosno Domovima zdravlja Tivat i Crvenim krstom Crne Gore (17.06.2020.), i Domu zdravlja Kotor i Crvenim krstom Crne Gore (24.06.2020.), organizovala dvije akcije preventivnog pregleda za pripadnike romske i egipćanske zajednice. Izvršena je provjera nivoa šećera u krvi, mjerenje krvnog pritiska, izvršen je pregled od strane ljekara opšte prakse i urađeno snimanje pluća. Ovim preventivnim pregledima je obuhvaćeno preko 24 radnika Javnog komunalnog preduzeća iz opštine Tivat i 15 pripadnika/ca romske i egipćanske populacije Opštine Kotor.

Pomenuta aktivnost imala je za cilj podizanje svijesti o značaju pravovremenih i redovnih preventivnih pregleda pripadnika/pripadnica ranjivih grupa u našem društvu. Predstavnici Ministarstva i ordinirajući doktori/doktorke iskoristili su priliku da učesnicima preventivnih pregleda ukažu na značaj redovnog zdravstvenog pregleda ali i o ulozi njih kao roditelja koju imaju prema svojoj djeci kada je u pitanju očuvanje njihovog zdravlja. U razgovoru sa romskom i egipćanskom populacijom mogli su se čuti samo pohvale i velika zahvalnost za profesionalni rad i odnos zdravstvenih radnika Doma zdravlja Kotor prema pripadnicima romske i egipćanske populacije.

7. Informisanje Roma i Egipćana o mogućnostima rješavanja pravnog statusa domicilnog stanovništva (NR)

8. Informisanje roditelja o naknadnom upisu djece u matični registar rođenih (NR)

9. Presentacija Deklaracije partnera sa Zapadnog Balkana o integraciji Roma u okviru procesa proširenja EU stakeholderima na lokalnom nivou (NR)

10 Edukacija roditelja, djece, RE aktivistkinja, službenika/ca državne uprave o zaštiti od nasilja u porodici i maloljetničkih i prisilnih brakova među romskom i egipćanskom populacijom (NR)

11. Formiranje multisektorskih timova na lokalnom nivou za postupanje u slučajevima kršenja ljudskih prava iz domena socijalne zaštite Roma i Egipćana. (NR)

12. Organizovanje edukacija za predstavnike/ce javno-pravnih organa i pripadnika Roma i Egipćana o antidiskriminaciji (NR)

13. Organizovanje pozorišne predstave za djecu „Da sam neko ko vlada planetom – Kratka priča o ljudskim pravima“ sa fokusom na djecu romske i egipćanske populacije i djecu sa invaliditetom (NR)

14. Organizovanje edukacije za pripadnike romske i egipćanske zajednice u cilju osnaživanja za uključivanje u politički i javni život (NR)

15. Okrugli sto „Anti-ciganizam“ kao prepreka za društvenu uključenost Roma“ povodom 8 aprila, svjetskog dana Roma (NR)

16. Obilježavanje 5. novembra, Svjetskog dana romskog jezika (NR)

17. Obilježavanje 2 avgusta, međunarodnog dana sjećanja na genocid nad romima u II. Svjetskom ratu (NR)

Javni konkurs „Svi stvaramo inkluzivni pristup za Rome/kinje i Egipćane/ke“

Na osnovu člana 32ž Zakona o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG", br.39/11, 37/17) i Uredbe o finansiranju projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa ("Službeni list Crne Gore", br. 013/18 od 28.02.2018), a u vezi sa Javnim konkursom broj 056-4/20-26 od 27. februara 2020. godine za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija koji doprinose socijalnoj inkluziji, zaštiti i promovisanju ljudskih prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki, Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti „Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki“ formirana Rješenjem Ministarstva za ljudska i manjinska prava br. 056-4/20-24 od 14. februara 2020. godine, dana 20. novembra 2020. godine. donijela je Odluku o raspodjeli sredstava za finansiranje 14 (četrnaest) projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštite prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 136.000.00 €.

2.5.6. Služba za opšte poslove

1. Analiza kadrovskih kapaciteta Ministarstva(R)

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, neophodno je sagledati postojeće kadrovske kapacite. Analiza kadrovskih kapaciteta, sadržaće prijedloge eventualno nove organizacije Ministarstva, potrebu za novim kadrovima, kao i mogućnostima unutrašnje preraspodjele poslova.

2. Procedure prijema službenika i namještenika – razvoj ljudskih resursa(R)

Nakon usvajanja Analize kadrovskih kapaciteta Ministarstva, kontinuirano se sprovode postupci za oglašavanje slobodnih radnih mjesta i stručnog usavršavanja službenika i namještenika na nivou Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Kroz učešća na odgovarajućim seminarima i obukama vršeno je osposobljavanje zaposlenih s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta.

- **Pristup informacijama**

U skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama podnijeto je 37 zahtjeva na koje su dostavljeni odgovori.

2.6. KABINET MINISTRA

B. Tematski dio

1. **Obavljanje protokolarnih i administrativno-tehničkih poslova potrebnih za ostvarivanje funkcije ministra (R)**

Kabinet ministra je sprovodio redovne administrativne i protokolarne aktivnosti.

Ministar Zenka je imao bilateralne susrete, unutar i van zemlje, u okviru kojih se susreo i razgovarao sa visokim predstavnicima zemalja Evropske unije i zemalja regiona, predstavnicima Evropske unije, UN agencija i regionalnih organizacija, diplomatskog kora u Crnoj Gori. Prilikom održanih susreta konstatovan je značajan napredak Crne Gore u oblasti poštovanja ljudskih i manjinskih prava i sloboda, unaprijeđivanja politike ostvarivanja jednakih mogućnosti što je važna pretpostavka EU integracijama i ekonomskom razvoju Crne Gore.

Ministar je imao dvije međunarodne posjete:

➤ Ministar za ljudska i manjinska prava učestvovao je na dvodnevnoj konferenciji o borbi protiv antisemitizma u regionu OEBS-a, koja je održana 4. i 5. februara 2020. godine u Tirani u organizaciji OEBS –a i Vlade Republike Albanije aktuelne predsjedavajuće OEBS-om. Ministar je informisao da će Vlada Crne Gore nastaviti da unapređuje konstruktivnu saradnju sa Jevrejskom zajednicom u Crnoj Gori u cilju dalje afirmacije vjerskih sloboda i očuvanja ukupnog multinacionalnog i multikonfesionalnog sklada.

Ministar je ponovio da u uslovima rastuće nesigurnosti Crna Gora proaktivnim pristupom djeluje u pravcu sprječavanja svih oblika diskriminacije, mržnje i netrpeljivosti.

Ministar je iskazao dalju posvećenost Crne Gore u pravcu razvijanja svog društvenog ambijenta ka prepoznavanju i suprotstavljanju nasilnom ekstremizmu, nacionalizmu, rasizmu i svakom obliku diskriminacije.

Predmetna konferencija bila je prilika da se utvrde dalje smjernice koje će doprinijeti učvršćivanju mira i stabilnosti u regionu OEBS-a.

➤ Ministar za ljudska i manjinska prava predvodio je delegaciju na ministarski sastanak o integraciji Roma, koji je organizovan od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Albanije u saradnji sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC), koji je održan 27. oktobra 2020. godine u Tirani, Albanija. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava ima veoma važnu ulogu u resoru Vlade u vezi sa kreiranjem i sprovođenjem politike zaštite ljudskih prava i sloboda, a posebno zaštite prava manjina i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. Ministar je informisao da do sada preduzete mjere i aktivnosti na planu unaprjeđenja položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori rezultirale su veoma značajnim i vidnim, ali ne i posve dovoljnim. Čelnici zapadnog Balkana prepoznali su potrebu za zajedničkim opredjeljenjem na jačanju napora u integraciji romske populacije, kao jedne od najranjivijih grupa u društvima u regionu. Takođe, složili su se da ekonomski prosperitet regiona mora ići ruku pod ruku sa stabilnim izgledima za socijalno uključivanje. Stoga su čelnici zapadnog Balkana podržali Deklaraciju o integraciji Roma. Oni su se obvezali da preduzmu potrebne korake kako bi do datuma pristupanja postigli konkretne rezultate i obaveze preuzete u vezi sa integracijom Roma u područjima zapošljavanja, stanovanja, obrazovanja, zdravstva, matične knjige i nediskriminacije. Sastanak je imao za cilj jačanje izvrsne saradnje na integraciji Roma u narednim godinama kroz zajedničke napore izražene u regionalnom projektu Integracija Roma 2020.

2. Obavljanje poslova pripreme i sprovođenja interne i eksterne komunikacije i aktivnosti vezanih za odnose sa javnošću(R)

➤ Kabinet ministra je kontinuirano obavljao poslove pripreme i sprovođenja interne i eksterne komunikacije, kao i preduzimaju aktivnosti vezane za odnose sa javnošću. Stim u vezi, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u cilju bržeg informisanja šire javnosti kreiralo je novi kanal komunikacije (Tweeter) kako bi se aktivnosti, vijesti i sve druge relevantne informacije podjelile u realnom vremenu u sažetoj formi.

➤ Na sajtu Ministarstva za ljudska i manjinska prava i portalu E-uprave, pored redovnih objava koje je Ministarstvo dužno da objavi shodno zakonu o slobodnom pristupu informacijama tokom 2020. godine objavljeno je preko 300 saopštenja, informacija, najava, javnih poziva, istraživanja, konkursa za nevladine organizacije i 37 odgovora na zahtjev za Slobodan pristup informacijama.

3. Ostvarivanje komunikacije prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne uprave(R)

U Kabinetu ministra kontinuirano su se obavljali poslovi koji se odnose na ostvarivanje komunikacije prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne uprave.

- Popunjen i dostavljen izvještaj o finansiranju projekata/programa nevladinih organizacija u 2019. godini Ministarstvu javne uprave sa tabelarnim prikazom svih javnih konkursa koje je Ministarstvo podržalo. Izvještaj obuhvata pet sprovedenih javnih konkursa sa nazivima prioriternih oblasti (Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita lica sa invaliditetom i rodna ravnopravnost). Ukupno je za 2019. godinu finansirano 101 projekat/program sa ukupnim iznosom od 1.503.081.12 €.

4. Organizacija sastanaka ministra (R)

U Kabinetu ministra kontinuirano su se obavljali poslovi koji se odnose na organizaciju sastanaka ministra.

- U okviru saradnje sa nacionalnim savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica ministar za ljudska i manjinska prava je održavao redovnu komunikaciju sa svim nacionalnim savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.
- Zbog situacije sa pandemijom koronavirusa i mjerama koje su bile na snazi ministar je imao i obraćanja preko Skajpa i zum platforme. Ministar je učestvovao na brojnim konferencijama, kulturnim manifestacijama, posebno onim koje su promovisale značaj ljudskih prava, položaj i unaprijeđenje položaja ranjivih grupa, multikulturalni karakter Crne Gore, panel diskusijama, okruglim stolovima, radionicama i seminarima iz oblasti zaštite i unaprijeđenja ljudskih i manjinskih prava i sloboda.

2.7. MEĐURESORSKA SARADNJA

Međuresorska saradnja je obuhvatala više aktivnosti i odnosi na učešće službenika/ca Ministarstva za ljudska i manjinska prava u izradi godišnjih izvještaja za sledeća strateška dokumenta:

- Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021;
- Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023;
- Strategija manjinske politike 2019-2023;
- Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021;
- Strategija za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020.
- kad je u pitanju sačinjavanje izvještaja za mjere iz Akcionih planova za Pregovaračko poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje i Pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, kao i Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Predstavnicima/e Ministarstva za ljudska i manjinska prava su učestvovali u izradi Evaluacije Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti, kroz učešće u radu fokus grupa, kao i u radu formiranih radnih grupa za izradu akcionih planova i novih strateških dokumenata iz nadležnosti zaštite ljudskih i manjinskih prava i borbe protiv nasilja nad ženama.

Službenici/ce Ministarstva za ljudska i manjinska prava su uključeni/e u praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR) za oblasti: Nacionalni okvir za ljudska prava i nacionalni dijalog; Jednakost i nediskriminacija; 3. Obuke o ljudskim pravima; LGBTI; Žene; Romi i manjine.

Nadalje, predstavnici/ce Ministarstva za ljudska i manjinska prava su uključeni/e u praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW Komiteta), Rezolucije SB UN 1325 "Žene, mir i bezbjednost", Istanbulske konvencije, sprovođenju Konvencije o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (CERD), sprovođenju Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

2.8. MEĐUNARODNA SARADNJA

- Izveštaj Odjeljenja za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova

1. Praćenje realizacije i priprema izvještaja o realizaciji mjera iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kao i akcionih planova za pregovaračka poglavlja 23 i 19 (R)

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova je pratilo implementaciju definisanih obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U cilju praćenja realizacije mjera i pripreme izvještaja za implementaciju Akcionih planova za Pregovaračka poglavlja 23 Pravosuđe i temeljna prava i 19 Socijalna politika i zapošljavanje, Odjeljenje je pratilo implementaciju definisanih mjera u akcionim planovima za ova poglavlja, i koordiniralo procesom pripreme i slanja informacija iz nadležnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava za periodične izvještaje za ova poglavlja.

2. Koordiniranje i praćenje sprovođenja SOPEES projekta (R)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je jedan od korisnika **Programa Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (SOPEES 2015-2017)**.

U 2018. godini je potpisan Finansijski sporazum za ovaj projekat, koji se sprovodi po principu "decentralizovanog modela". U nadležnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava je implementacija aktivnosti „Uključivanje marginalizovanih grupa u društvo” čija je vrijednost 600.000,00 eura.

Akcija 3 - Poboljšanje sistema socijalne uključenosti i sistema socijalne i dječje zaštite Aktivnost 3.3 "Uključivanje marginalizovanih grupa u zajednicu"

- Aktivnost je podjeljena na dva projekta, od kojih se jedan odnosi na podizanje svijesti i sprovođenje kampanja o pitanjima ranih/prisilnih/ugovorenih brakova, porodičnog nasilja i prosjačenja, a drugi na unapređenje korišćenja prava Roma i Egipćana u oblastima zdravstva, zapošljavanja i socijalne zaštite.
- U okviru ovog projekta sprovode se dvije aktivnosti: **a) Grant Šema** i **b) Ugovor o uslugama**

a) Projekat: Podrška sistemu saradnika u socijalnoj inkluziji - Roma i Egipćana u oblasti zdravstva, zapošljavanja i socijalne zaštite koji se sprovodi kroz Grant šemu.

Budžet projekta: Ukupna vrijednost: 440.882,35 € (EU kontribucija: 374.750,00 € i kontribucija Vlade Crne Gore (Ministarstvo Finansija): 66.132,35 €)

Projekat se odnosi na uključivanje asistenata u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblastima: zdravstva, zapošljavanja, i socijalne zaštite. Oni će u okviru ovog projekta biti obučeni i određeni broj njih će raditi projektno na godinu dana u zdravstvenim ustanovama, područnim kancelarijama Zavoda za zapošljavanje i ustanovama socijalne zaštite. Odluka o dodjeli granta odobrena je od strane DEU.

➤ U okviru ovog projekta, potpisan je Grant ugovor 31.08.2020 sa njemačkom NGO organizacijom Help – Hilfe zur Selbsthilfe

- Objava o dodjeli granta odobrena je od strane DEU i objavljena na relevantnim sajtovima 21.09.2020. godine. Povodom istog projekta za svu zainteresovnu javnost, uključujući aplikante, kako bi se objasnili uslovi za konkurisanje na Oglas, Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova, organizovalo je *press konferenciju*, u cilju predstavljanja projekta, 5.11.2020. godine
- Povodom istog projekta organizovana je prva *Informativna sesija* 09.11.2020. godine u Nikšiću u cilju informisanja potencijalnih korisnika o relevantnim informacijama za Saradnike/saradnice u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti zdravstva, zapošljavanja i socijalne zaštite u 11 opština u Crnoj Gori.
- Druge dvije Informativne sesije su održane u Beranama i Bijelom Polju, 12.11.2020. godine.
- Help – Hilfe zur Selbsthilfe u saradnji sa partnerima objavio je Javni oglas za Saradnike/saradnice u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti zdravstva, zapošljavanja i socijalne zaštite u 11 opština u Crnoj Gori.
- U okviru ovog poziva organizovane su tri licencirane obuke za po 20 saradnika/ca u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti zapošljavanja, u oblasti socijalne zaštite i u oblasti zdravstvene zaštite.

b) Javne kampanje koje se sprovode kroz Ugovor o uslugama

Budžet projekat:

Ukupni Budžet: 265.000,00 € (EU kontribucija 225.250,00 € i kontribucija Vlade Crne Gore (Ministarstvo Finansija) 39.750,00 €)

➤ Ugovor o uslugama obuhvata javne kampanje koje se se odnose na problematiku ranih i prisilnih brakova, porodično nasilje i ulično prosjačenje.

- Projekat se odnosi na sprovođenje kampanje o pitanjima ranih/prisilnih/ugovorenih brakova, porodičnog nasilja i prosjačenja u romskoj i egipćanskoj zajednici, te upoznavanja romske i egipćanske zajednice, kao i šire javnosti u Crnoj Gori, o potrebi prevencije i spriječavanja ovih negativnih pojava.
- Evaluaciona komisija je formirana i odobrena od strane DEU 23.06.2020. godine

Tenderska procedura je bila neuspješna, tj. nije primljena nijedna ponuda koja bi zadovoljila selekzione kriterijume. Odjeljenje je dodatnom analizom tržišta došlo do podataka za određeni broj firmi koje bi mogle aplicirati za dobijanje Ugovora o uslugama, od kojih su neke iz regiona. Nastaviće se sa procedurom odobrenja dokumentacije.

- Ministarstvo zajedno sa sa Direktoratom za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći, planira u narednom periodu da raspiše Javni poziv za Ugovor o uslugama pod nazivom, „Kampanje o ranim/prisilnim/ugovorenim brakovima, porodičnom nasilju i uličnom prosjačenju”.

3. Priprema projekata za apliciranje za pretpristupne fondove EU, kao i za apliciranje kod međunarodnih organizacija ili država koje će ponuditi donatorska sredstva (R)

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova, u koordinaciji sa Nacionalnim kordinatorom za instrument pretpristupne podrške (NIPAK) i ostalim direktoratima, pripremio je Nacrt projekta (project fisheve) za IPU III. Preko kancelarije NIPAKA, nacrt projekta (action fiche template) 23. juna 2020. je upućen Evropskoj komisiji, a do kraja 2020. godine nije stigla povratna informacija.

4. Koordiniranje aktivnosti iz TAIEX programa EU (NR)

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava tokom 2020. godine nije imalo organizovanih događaja preko programa TAIEX-a (Instrument tehničke podrške i razmjene informacija) Evropske komisije, niti je Ministarstvu do sada upućena takva inicijativa.

5. Organizovanje obuka za pisanje projekata finansiranih iz pretpristupnih fondova i organizovanje radionica iz oblasti evropskih integracija (sa tačkom 6) (dvije mjere R)

- 1) Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU je organizovalo obuku *vezano za Priručnik o procedurama (Manual of Procedures - MOP), 13. oktobra 2020.*, koja se odnosila na odredbe, uputstva, objašnjenja i definicije koje su sadržane u ovom Priručniku i klasifikovane kroz mnogobrojna poglavlja kako bi se obezbijedila čitljivost, kvalitetna organizacija i samim tim upotrebna vrijednost ovog dokumenta.
- 2) Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova prošlo je *Obuku za pisanje kvartalnih izvještaja po novom evropskom modelu, kroz Program SOPEES-a, 28. oktobra 2020. godine.*

7. Organizovanje tematskih konferencija, okruglih stolova i kampanja (R)

- U sklopu projekta “Podrška sistemu saradnika u socijalnoj inkluziji - Roma i Egipćana u oblasti zdravstva, zapošljavanja i socijalne zaštite” koji se sprovodi kroz Grant šemu, nakon potpisivanja ugovora sa njemačkom organizacijom HELP, Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, organizovalo je *press konferenciju*, u cilju predstavljanja projekta, 5.11.2020. godine
- Povodom istog projekta organizovana je prva *Informativna sesija* 09.11.2020. godine u Nikšiću u cilju informisanja potencijalnih korisnika o relevantnim informacija za

za Saradnike/saradnice u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti zdravstva, zapošljavanja i socijalne zaštite u 11 opština u Crnoj Gori.

- Druge dvije Informativne sesije su održane u Beranama i Bijelom Polju, 12.11.2020.

MEĐUNARODNA SARADNJA (IZVJEŠTAVANJE) PO DRUGIM ORGANIZACIONIM JEDINICAMA

1. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD)

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u aprilu 2020. godine, Sekretarijatu CERD-a dostavilo izvještaj o realizaciji prioriternih preporuka iz Zaključnih zapažanja Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD), čiji je rok za implementaciju bio 2 godine nakon podnošenja IV,V i VI periodičnog izvještaja Crne Gore.

2. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR)

U oktobru 2020. godine Ministarstvo za ljudska i manjinska prava dostavilo je nadležnom Ministarstvu vanjskih poslova srednjeročni izvještaj o realizaciji preporuka iz UPR-a (Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava) za oblasti: Nacionalni okvir za ljudska prava i nacionalni dijalog; Jednakost i nediskriminacija; 3. Obuke o ljudskim pravima; LGBTI; Žene; Romi i manjine.

3. Kontinuirana saradnja sa odborima i komitetima Savjeta Evrope, i to sa: Upravnim komitet za prava djeteta (CDENF); Evropskim odborom za pravnu saradnju (CDCJ); Komitetom stručnjaka za prava i najbolje interese djece koja su odvojena od roditelja i u postupcima njege (CJ/ENF-ISE).

4. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)

CEDAW Komitet, u julu 2020. godine, preko Ministarstva vanjskih poslova, dostavio je Odjeljenju za poslove rodne ravnopravnosti Izvještaj o implementaciji hitnih preporuka, koje je Crna Gora, nakon dobijenih zaključnih zapažanja u vezi sa Drugim periodičnim izvještajem o sprovođenju CEDAW konvencije iz jula 2017. godine, dostavila ovom komitetu u julu 2019.

5. Kontinuirana saradnja sa ugovornim tijelima UN, komitetima Savjeta Evrope i drugim međunarodnim organizacijama, kao regionalnim tijelima i inicijativama (UN Komisije za statut žena, UN Women Regionalna kancelarija za Aziju i Evropu,, Komisija za rodnu ravnopravnost, Grevio ekspertska grupa, Regionalni savjet za saradnju, GIZ i druge organizacije)

Saradnja se odvijala kroz redovno učešće na on line sastancima i seminarima, izvještavanje, dostavljanje informacija o aktivnostima, učešću u evaluacijama različitih projekata, fokus grupa i istraživanja na planu unapređenja rodne ravnopravnosti, posebno u periodu COVID-a 19.

2.9. REALIZACIJA BUDŽETA ZA 2020. GODINU

- Izvještaj Službe za finansijske poslove

Izvještaj o realizaciji budžeta za 2020. godinu je sačinila organizaciona jedinica Ministarstva - **Služba za finansijske poslove.**

1. Izrada i dostavljanje Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu Ministarstvu finansija - Državni trezor(R)

Ministarstvo priprema i dostavlja godišnje finansijske izvještaje za prethodnu godinu Ministarstvu finansija u skladu sa važećim procedurama, te u skladu sa Zakonom o državnoj imovini i Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari sprovodi popis pokretne i nepokretne imovine i isti dostavlja nadležnim organima na dalje postupanje.

2. Izvještaj o popisu imovine sa kojom raspolaže Ministarstvo(R)

U skladu sa Zakonom o državnoj imovini i Uredbe o načinu vođenja pokretnih i nepokretnih stvari, Komisija formirana od strane Ministarstva, rješenje broj 01- 100/20-11039/2 na osnovu obilaska prostorija na stanje dana 07.12.2020. godine, amortizaciju osnovnih sredstava vodi u posebnu evidenciju OA obrasca po kontima, te su podaci u nastavku dostavljeni Upravi za imovinu.

R.b.	Vrsta osnovnih sredstava	Stopa amortizacije	Nabavna vrijednost	Ukupna amortizacija-otpisana vrijednost	Sadašnja vrijednost
1.	Umjetnički predmet	0	1.618,81	0,00	1.618,81
2.	Transportna sredstva	5	93.394,92	30.813,98	62.580,94
3.	Informaciona tehnologija(rač. opr. kom. prin.)	10	66.317,64	24.141,46	42.176,18
4.	Kancelarijski namještaj i oprema	10	56.221,08	35.640,11	20.580,97
5.	Telekomunikaciona oprema	20	1.511,11	1.511,11	0,00
UKUPNO			219.063,56	92.106,66	126.956,90

3. Izrada Predloga budžeta Ministarstva za 2021. godinu(R)

U cilju kvalitetne pripreme Zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, izrađen je predlog za budžetska sredstva, u skladu sa planiranim aktivnostima za 2021. godinu.

4. Sprovođenje postupaka javnih nabavki(R)

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama²¹ i Planom javnih nabavki²² pokrenuto je 6 (šest) postupaka. Predmetni postupci javnih nabavki sprovedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama metodom otvorenog postupka javnih nabavki, kroz nabavke male vrijednosti i kroz hitne nabavke.

- U otvorenom postupku sproveden je 1 (jedan) postupak javnih nabavki za usluge avio prevoza.
- Hitnom nabavkom je realizovan 1 (jedan) postupak nabavke usluga organizovanja seminara i konferencija i hotelskih usluga smještaja.
- Obustavljen je otvoreni postupak javnih nabavki usluga prevođenja.
- Nabavkom male vrijednosti je realizovan postupak nabavke usluga štampanja, kao i nabavka materijala za posebne namjene i tekuće održavanje opreme - 3 (tri) postupka javne nabavke.

Za vrednovanje ponuda je primijenjen kriterijum - najniža ponuđena cijena.

Na osnovu Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga²³, koje su obuhvaćene Planom javnih nabavki Ministarstva za ljudska i manjinska prava za 2020. godinu, za potrebe ovog Ministarstva, Uprava za imovinu je zadužena za ukupno 8 (osam) postupaka nabavke: kancelarijskog materijala, kompjuterskog materijala i opreme, goriva, kancelarijskog namještaja, usluga elektronske komunikacije (mobilna i fiksna telefonija), interneta, osiguranja pokretne i nepokretne imovine, kao i osiguranja službenika i namještenika.

Ukupan budžet Ministarstva za ljudska i manjinska prava za 2020. godinu iznosio je **2.234.078,03 eura**.

Organizacioni kod programa	Naziv programa	PLAN (tekući budžet)	IZVRŠENJE
414012221	Administracija	1.634.454,89	1.567.179,34
414013261	Ostvarivanje ljudskih prava	85.651,00	25.465,67
414013281	Ostvarivanje rodne ravnopravnosti	50.392,75	14.652,52
414013291	Unapređenje položaja RE populacije	80.551,00	26.321,45
414013701	Vjerske zajednice	239.487,25	210.404,14

²¹ ("Sl. list CG", br. 42/11, 57/14 28/15 i 42/17)

²² 07-426-27/20-1 od 23. januara 2020. godine

²³ ("Službeni list Crne Gore", br. 074/17 od 08.11.2017. godine)

414013751	Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava	137.852,00	96.538,25
414013752	Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova	30.114,50	6.569,55

2.10. Izvještaj o realizovanim aktivnostima Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore (CEKUM) u 2020. godini

Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u 2020. godini nastavio je da realizuje muzičke, likovne, filmske i književne programe i putem svojih programa promovise multikulturalizam, suživot i raznolikosti u kulturi koje posjeduje Crna Gora. Shodno osnovnim obavezama ustanove, u središte programskih aktivnosti stavljene su kulture manjinskih nacionalanih zajednica kao integralni dio kulturne baštine Crne Gore. Izvještajni period obilježila je pojava i širenje koronavirusa. Zbog toga značajan dio planiranih aktivnosti nije bilo moguće realizovati.

Programske aktivnosti CEKUM-a su se uglavnom odnosile na promociju, zaštitu i unapređenje kulturnog stvaralaštva manjinskih naroda u Crnoj Gori. Postignuti rezultati na očuvanju, razvoju i prezentaciji kulture manjinskih naroda i na afirmaciji multikulturalizma, radu Centra daju puni smisao i opravdanje.

Najznačajnije aktivnosti CEKUM – a tokom 2020. godine su:

Peti Internacionalni festival klapa Crna Gora 2020 „A cappella Montenegro”

Peti internacionalni festival klapa Crne Gore “A cappella Montenegro” organizovan je 1. februara 2020. godine u Velikoj sali KIC-a “Budo Tomović” u Podgorici. Cilj ovog programa je očuvanje tradicije klapskog pjevanja koje se u Crnoj Gori njeguje i na čijem području je aktivan veliki broj klapa. Festival je okupio klape iz Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine: „Bisernice Boke” Kotor, „Nava” Orebić, „Castel Nuovo” Herceg Novi, „Geta” Orebić, „Veselice” Podgorica, „Harmonija” Budva, „Maris” Kotor, „Jedinstvo” Kotor, „Štiglići” Podgorica, „Zima” Bar, „Camerton” Podgorica i „Trebižat”. Cilj ovog programa je ukazivanje na klapsko pjevanje koje predstavlja vid tradicionalnog a capella pjevanja.

Poetsko muzički program “Art mix Montenegro” u Bijelom Polju

Nakon što je ovaj program obišao sve gradove u Crnoj Gori, došlo se na ideju da zbog specifičnosti koncepta bude izveden za ranjivu populaciju. Stoga je muzičko-poetski program “Art mix Montenegro” 12. februara 2020. godine priređen i u prostorijama Doma starih Bijelo Polje. Učesnici programa bili su vokalna grupa „Veselice”, glumac Slobodan Marunović, „Duo Classico” (Dina Desančić – violina i Safet Drljan – harmonika) i pjevač izvorne muzike Šukrija Žuti Serhatlić.

Objavljena knjiga Veselina Konjevića Vraneška legenda – predanje o Pavi i Ahmetu

U izdanju Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u julu 2020. godine objavljeno je treće, dopunjeno izdanje knjige Veselina Konjevića Vraneška legenda – predanje o Pavi i Ahmetu – Između istorije i legende. Knjiga je objavljena na crnogorskom i engleskom jeziku. Jedan od glavnih motiva izdavanja ove knjige je poruka multikulturalizma i duh tolerancije koji su jedna od glavnih odrednica našeg društva. Planirana promocija knjige nije održana zbog pandemije izazvane korona virusom.

Objavljen 17. broj časopisa “KOD”

U izdanju Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u julu 2020. godine izašao je 17. broj časopisa za kulturu, književnost i nauku “KOD”. Časopis otvara rubrika In memoriam i tekst Draška Došljaka o Dervišu Belom Selhanoviću, dugogodišnjem direktoru Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, istaknutom kulturnom i sportskom djelatniku; u rubrici Književnost pišu Ibrahim Hadžić, Kemal Musić, Zorko Popović, Faiz Softić, Nikolin Gurakući, Adrijan Vuksanović i Ruždija Ruso Sejdović; Maja Grgurević piše u rubrici Baština, a Jasmina Srdanović i Draško Došljak autori su tekstova u rubrici Eseji; Skender Temali, Argezon Sulejmani i Ćazim Muja napisali su tekstove za rubriku Portreti; tekst Draška Došljaka otvara rubriku Kritika, a tu su i tekstovi Dejan Barjaktarević Joksimović, Miraša Martinovića, Hasnije Muratagić Tune i Maje Grgurević; u rubrici Jubileji je tekst o 25 godina Muzičke škole u Ulcinju; tekst Filipa Došljaka uvršten je u rubriku Sjećanja. U ovom broju časopisa zastupljeni su likovni prilozi akademskog slikara Ismeta Hadžića. Glavni urednik časopisa Zuvdija Hodžić, odgovorni urednik Salko Luboder, sekretar Redakcije Izedina Adžović Škrijelj. Grafičko oblikovanje Adela Zejnilović. „Kod“ je prvi časopis u Crnoj Gori koji radove svojih saradnika objavljuje na crnogorskom i jezicima manjinskih naroda u našoj zemlji.

Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore izlagač na Sajmu knjiga u Podgorici

CEKUM je i ove godine učestvovao kao izlagač na šestom Internacionalnom sajmu knjiga u Podgorici, koji je održan od 29. septembra do 3. oktobra 2020. godine u organizaciji Glavnog grada uz podršku Ministarstva kulture. Ovogodišnji sajam je bio posvećen promociji izdavaštva, afirmaciji književnog stvaralaštva, popularizaciji knjige i podizanju nivoa čitalačke kulture. Centar se predstavio se sa dvadesetak naslova u sopstveniom izdanju, knjiga, časopisa i publikacija. Na sajamskom štandu Centra, pored ostalih, bile su izložene knjige autora Ćamila Sijarića, Zuvdije Hodžića, Braha Adrovića, Derviša Selhanovića, Ruždije Rusa Sejdovića, Senada Karadjuzovića, Mimoze Ridžvelaj, Veselina Konjevića, Dimitrova Popovića i drugih kao primjerci časopisa “KOD”.

Promovisana knjiga poezije Braha Adrovića „Đavolje međe“

U cilju predstavljanja autora manjinskih naroda u Crnoj Gori 23. septembra, u sali DODEST-a KICa „Budo Tomović“, promovisana je knjiga poezije Braha Adrovića „Đavolje međe“. O knjizi su govorili dr Draško Došljak i Bogić Rakočević. Moderator večeri bila je Neda Papović, a u muzičkom dijelu programa nastupila je Amela Frljučkić, umjetnica na harmonici.

Autorsko veče dr Ganija Karamanage

U sali DODEST-a KIC-a "Budo Tomović" 29.09.2020. godine održano je autorsko veče primarijusa dr Ganija Karamanage, poznatog ulcinjskog ljekara, humaniste, hroničara i publiciste, autora zapaženih stručnih publikacija i knjiga koje govore o tradiciji, kulturi i načinu življenja Ulcinjana. O njegovom stvaralaštvu govorili su akademik Zuvdija Hodžić i dr Miroslav Marić. Dr Karamanaga je objavio sljedeće knjige: "Monumenti", "Vjetreni mlin", "Gradski pazar", "Buđenje", "Starogradskim ulicama (Na kapiji)", "Korijeni", "Porodilište u Ulcinju", "Sjećanja jednog ljekara", "Liječenje prirodnim faktorima u ulcinjskoj regiji" i "Sunce, more, zdravlje (odabir stručnih i naučnih radova)". Svoje stručno-naučne i publicističke radove objavljuje na crnogorskom i albanskom jeziku. Moderator večeri bila je Neda Papović. U muzičkom dijelu programa učestvovala je Amela Frljučkić, umjetnica na harmonici.

Programom „Svijetlo lice stare Podgorice“ počela manifestacija „Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti

U hotelu „Ramada“ u Podgorici, 15. oktobra 2020. godine, održano je multimedijalno veče pod nazivom „Svijetlo lice stare Podgorice“. Bio je to prvi programski segment kojim je počela manifestacija „Svi smo mi Crna gora – bogatstvo različitosti“. U okviru programa „Svijetlo lice stare Podgorice“ bilo je riječi o specifičnom načinu življenja Staropodgoričana, tradiciji suživota i tolerancije, oživljen je duh stare Podgorice kroz zanimljiva sjećanja učesnika programa Huseina Cena Tuzovića, Danila Burzana i Šukrije Žutog Serhatlića. U muzičkom dijelu programa učestvovali su Šukrija Žuti Serhatlić, Edo Abdović i Esad Merulić. Moderator programa je bio Miomir Maroš.

Multimedijalno veče “Kotor – kroz pjacete i kalete”

U okviru manifestacije “Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti”, organizovano je multimedijalno veče “Kotor – kroz pjacete i kalete”. Program je održan u organizaciji Centra za očuvanje i razvoj kulture 22. oktobra 2020. godine u Galeriji solidarnosti, u starom gradu Kotoru. Učesnici programa su bili dječja klapa “Marineri”, Slavko Dabinović, Mila Moškov, Slađana Vučetić, klapa “Maris” i Dolores Fabian. Moderator programa Miomir Maroš.

Objavljena knjiga Miomira Maroša „Zapisana Crna Gora 2“

U izdanju Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u novembru 2020. godine objavljena je knjiga „Zapisana Crna Gora 2“, autora Miomira Maroša. Riječ je o knjizi reportaža poznatog televizijskog stvaraoca, doktora komunikoloških nauka, koje su nastale na osnovu serijala televizijske emisije „Zapis“ Javnog servisa Radio televizije Crne Gore.

„Zvuk boje“ - izložba slika akademskog slikara Ibrahima Kurpejovića

U okviru manifestacije „Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti“ Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u Umjetničkom paviljonu ULU CG u Podgorici organizovao je 21. samostalnu izložbu slika akademskog slikara Ibrahima Kurpejovića. Izložba je

otvorena 28. oktobra i trajala je do 10. novembra. Na izložbi je bilo izloženo 33 rada – ulje na platnu, akrilik i kombinovana tehnika na platnu i lesonitu. Izložbu je otvorio književnik i publicista Slobodan Vuković, koji je između ostalog kazao: "Iz svog ateljea na Bandžovom Brdu, ponad Rožaja, Ibrahim kao soko promatra Hajlu, okolne planine i Rožaje, đe gajtani zelenkasti Ibar".

Objavljen „Rječnik gornjobihorskog govora“ dr Draška Došljaka

U izdanju Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u decembru 2020. godine objavljena je knjiga „Rječnik gornjobihorskog govora“, čiji je autor prof. dr Draško Došljak. Riječ je o knjizi koja sadrži nekoliko hiljada riječi, u kojoj su odslikane karakteristike narodnog bitisanja stanovnika Gornjeg Bihora, njihove životne preokupacije, običaji i tradicija. Dr Draško Došljak, profesor na Univerzitetu Crne Gore, istaknuti intelektualac i poslenik kulture, autor je pet knjiga: „Lična imena Zaostra“, „Stara lična imena“, „Onomastika Budimlje“, „Antroponimija Police“ i „Rječnik gornjobihorskog govora“.

Objavljen 18. broj časopisa „KOD“

U izdanju Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u decembru 2020.godine izašao je 18. broj časopisa za kulturu, književnost i nauku „KOD“. Povodom 85.godišnjice rođenja novi broj časopisa posvećen je književniku Zaimu Azemoviću. U rubrici Portreti o njemu pišu: akademik Jašar Redžepagić, Rasim Muminović, Husein Bašić, Alija Džogović, mr Fatima Pelesić – Muminović, mr Ljubiša Rajković Koželjac i prof. dr Redžep Škrijelj. Čitaocima su predstavljeni i fragmenti prikaza poezije i proze, kao i bio-bibliografija Zaima Azemovića. U rubrici Književnost su tekstovi i poetski prilozi Ibrahima Hadzića, Miraša Martinovića, Ruždije Rusa Sejdovića, Maje Grgurović, Envera Muratovića, Kemala Musića i Dijane Tiganj. Poeziju Baškima (Bashkim) Golemija čitaoci mogu naći u rubrici Bez granica. U rubrici Baština su tektovi "Turski defteri i lična imena prof. dr Draška Došljaka i "Lumun bokeškog života" Maje Grgurović. Rubriku Eseji popunjava tekst Snaga napisane rijči (Fuqia e fjalës së shkruar) Nikole Berišaja (Nikollë Berishaj). Za rubriku Kritika pišu Salko Luboder – "Praparadigma multikulturalnosti", tekst o knjizi Veselina Konjevića koja govori o predanju o Ahmetu i Pavi, Filip Došljak piše o slikaru Ibrahimu Kurpejoviću, a Pavle Goranović o slikarskom umijeću Zuvdije Hodžića. U ovom broju časopisa zastupljeni su likovni prilozi akademskog slikara Edina Kaplanija. Glavni urednik časopisa „KOD“ je Zuvdija Hodžić, odgovorni urednik Salko Luboder, sekretar Redakcije Izedina Adžović Škrijelj. Grafičko oblikovanje potpisuje Adela Zejnilović.

Izložba grafika Zuvdije Hodžića u Tivtu

U organizaciji Muzeja i galerije Tivat i Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u Tivtu je 23.decembra 2020.godine otvorena izložba grafika Zuvdije Hodžića pod nazivom "Crnom Gorom". Na izložbi je bilo izloženo šesdesetak grafika sa motivima vrijednog arhitektonskog nasljeđa Crne Gore. Izložbu je otvorio Neven Staničić, direktor Centra za kulturu u Tivtu. Izložba je trajala dvadeset dana.

Leksikon slikara manjinskih naroda u Crnoj Gori

Jedan od kapitalnih projekta u ovoj godini je Leksikon slikara manjinskih naroda u Crnoj Gori. Leksikon je posvećen slikarima manjinskih naroda koji stvaraju ili su stvarali u Crnoj Gori. Pripreme su završene krajem 2020. godine. Cilj ovog projekta je da se kroz ovakvu formu naglasi bogatstvo i raznovrsnost umjetničkog izraza, koji se stiču u jedinstven kulturni potencijal Crne Gore. Slikari iz manjinskih naroda su na svojim platnima i crtežima donijeli dah Orjenta i Mediterana, miris jasmina, šadrvane i avlije, kamene uličice starih primorskih gradova, zavičajne prostore sjevera naše zemlje sa svim njihovim osobenostima i ljepotama... Uz kvalitetne reprodukcije radova, monografija će biti reprezentativan presjek stvaralaštva 54 umjetnika, štampana na kvalitetenom papiru i u zavidnom tiražu. Leksikonom su obuhvaćeni umjetnici svih generacija i svih naroda pripadnika manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Centar partner u multikulturalnom projektu „Dijalog most do sloge“

U Podgorici je 29. decembra 2020. godine priređen multimedijalni program koji afirmiše multikulturalizam, koegzistenciju različitosti, suživot i toleranciju pod nazivom „Dijalog most do sloge“. Riječ je o autorskom projektu novinarka i dizajnerke Slobodanke Seke Martinović koji je realizovan u saradnji sa NVO „Prva multikulturalna ženska organizacija u Crnoj Gori – dijalogom do sloge“ i u partnerstvu sa Centrom za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore. Bila je to zapravo prva vizuelna konferencija na kojoj se bez govora najrječitije progovorilo o multikulturalnosti i bogatstvu naših različitosti.

PRIPREMLJENI, A NEREALIZOVANI PROGRAMI:
--

Usljed pojave i širenja koronavirusa, a skladu sa propisanim mjerama nadležnih, nijesu se mogli održati pripremljeni program Centra: -Veče sjećanja na Derviša Belog Selhanovića - Promocija knjige Veselina Konjevića Vraneška legenda – predanje o Pavi i Ahmetu -Večeri CEKUM-ovih biografskih filmova - Koncerti Amele Frljučkić u Bijelom Polju, Tuzima i Baru - Programi Manifestacije “Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti” u nekoliko crnogorskih gradova - Završni program Manifestacije “Svi mi Crna Gora – bogatstvo različitosti” u Podgorici - Ometene aktivnosti na dramatizaciji predanja o Pavi i Ahmetu.

Prezentacija aktivnosti putem onlajn platformi

Centar je redizajnirao svoj web sajt www.cekum.me. Takođe, u 2020. godini, reorganizovana je i facebook stranica - za kratko vrijeme postignuto značajno povećanje pratilaca.

Medijska prezentacija rada Centra

Tokom svih naših aktivnosti postojalo veliko interesovanje štampanih i elektronskih medija. Direktor Salko Luboder i zaposleni imali su više gostovanja na Javnom servisu radio televizije Crne Gore i drugim radio i televizijskim stanicama, štampanim i elektronskim medijima. Na Javnom servisu u više navrata emitovana je emisija “Mostovi” posvećena Centru u kojoj je rad, projekte, programe, manifestacije i planove opširno predstavio direktor Salko Luboder.

Pored ovih realizovanih programa, u shodno programskim obavezama, Centar je u toku 2020. godine podržao brojne projekte pojedinaca, udruženja i organizacija koje se bave promocijom kulture manjinskih naroda u Crnoj Gori. Predstavnicima Centra su učestvovali na nekoliko javnih tribina i okruglih stolova koje se tiču prava manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Predstavnicima Centra su učestvovali na nekoliko javnih tribina i okruglih stolova koje se tiču prava manjinskih naroda u Crnoj Gori. Centar je uključen u izradu Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025. godine, i izradu Akcionog plana za sprovođenje Strategije manjinske politike za 2019-2023. godine.